Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ



№ 67 (1567) ♦ Вівторок, 15 квітня 1997 року ♦ Ціна договірна

Нехай виборці вирішать, яка партія – розум, честь і совість

Верховна Рада планує знову розглянути проект закону «Про вибори народних депутатів» у другому читанні.

Це — вже третя спроба. Перші дві виявилися невдалими. Каменем спотикання ставала перша ж стаття законопроекту, в якій сказано, що Верховна Рада формується на 50 відсотків з депутатів, обраних за партійними списками, і на 50 — обраних за мажоритарним принципом.

(Закінчення на 2-й стор.).

Виполоти всі пустоцвіти

З виступу Голови Верховної Ради України Олександра Мороза на сесії загальних зборів Національної академії наук України 11 квітня 1997 року

Наша наука переживає сьогодні нелегкі часи. Думаю, що скрутне становище в цій сфері є наслідком не тільки економічної кризи, але й відсутності дієвої та ефективної науково-технологічної політики держави. Найтривожніші явища, які ми бачимо сьогодні, — різке зменшення обсягів фінансування науки та стрімке скорочення кількості молоді в науковій сфері. За цим — тривожні наслідки. Цілком справедливо говориться про це і у «Відкритому зверненні директорів та голів профкомів Національної академії наук України» до вищих посадових осіб країни, текст якого за моїм дорученням розповсюджено серед народних депутатів та оприлюднено в газеті «Голос України».

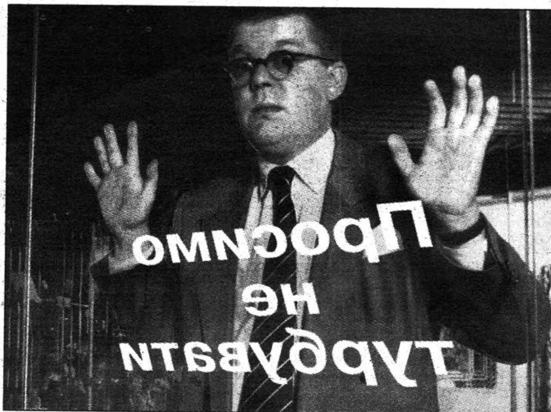
(Закінчення на 2-й стор.).

БЕЗРОБІТТЯ у нас, в Європі, в світі

Міжнародна організація праці опублікувала щорічний звіт «Зайнятість у світі 1996—97. Національна політика в глобальному контексті». Аналізуючи стан безробіття, експерти МОП зазначили, що «ситуація в світі в сфері зайнятості залишається похмурою».

Чисельність безробітних або частково зайнятих зросла з 820 мільйонів у 1993—1994 роках до одного мільярда, що становить майже третину всього працездатного населення земної кулі. До речі, до частково зайнятих віднесено людей, котрі, навіть маючи роботу, одержують таку заробітну плату, яка не дає їм змоги вижити.

(Закінчення на 10-й стор.).



Парламентський візит на Кубу

Делегація Верховної Ради України на чолі з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом перебуває з офіційним візитом у Республіці Куба, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

Програмою візиту передбачаються зустрічі українських парламентарів з Головою Державної Ради, Ради Міністрів Куби Фіделем Кастро Рус, Головою Національної асамблеї народної влади Республіки Куба Рікардо Аларконом де Кесада, міністром закордонних справ Роберто Робайною Гонсалесом, іншими офіційними особами.

Делегація відвідає лікувально-оздоровчий центр м. Тарара, зустрінеться з українськими дітьми, які проходять в ньому курс оздоровлення.

В ході візиту передбачається підписання угоди щодо розвитку туризму між Україною та Республікою Куба.

Це вже більше, аніж нічого

Учора розпочався робочий візит міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка до Республіки Білорусь. У рамках цього візиту глави зовнішньополітичних відомств парафують Договір між Республікою Білорусь та Україною про державний кордон. Плановано також обговорити питання двостороннього співробітництва, зокрема, про можливу зустріч президентів двох держав, обмін думками з актуальних міжнародних і регіональних проблем.

Поки що попереджають

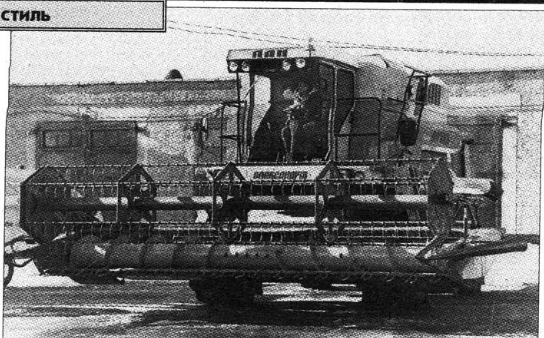
«Верховна Рада спільно з Кабінетом міністрів повинна негайно *повернутися до позачергового розгляду та прийняття* законів України про податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та державних цільових фондів, а також *Державної програми* приватизації та блоку інших законів, що регулюють економіку та фінанси держави», — про це йшлося на сесії Запорізької обласної ради. Депутати облради «вважають за необхідне встановити розпорядок роботи Верховної Ради, передбачивши тривалість робочого дня по 10—12 годин щоденно без вихідних, для того, щоб до кінця квітня прийняти Закон України «Про Державний бюджет України на 1997 рік». Окрім того, у разі ігнорування свого звернення, запоріжці попередили Верховну Раду, що «залишають за собою право ініціювати пропозицію про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України». Підтримано пропозицію, що в разі, якщо нинішні народні депутати від Запоріжжя не підтримають вимог облради, то треба «зробити все, аби жоден із них не був обраний ще на одну каденцію в парламент».

Є вже кошти на перші комбайни

Вітчизняний стиль

У номері за 31 січня ц. р. *наша газета розповідала* про те, як усього за десять місяців минулого року ряд під*приємств міста Олександрії та* інших областей України створили вітчизняні зернозбиральні комбайни «Лан» і «Фермер». Приїздили їх оглянути Голова Верховної Ради України Олександр Мороз та його перший заступник Олександр Ткаченко і дали високу оцінку дітищу олександрійських машинобудівників, зазначивши, що агрегати не поступаються світовим зразкам, а ціна буде значно меншою.

(Закінчення на 11-й стор.).



Виполоти всі пустоцвіти

(Початок на 1-й стор.).

Погоджуюсь із справедливою критикою державної влади за неадекватне ставлення до науки в цілому і до академічної науки зокрема.

Проте давайте будемо об'єктивні взаємно.

Ви репрезентуєте цвіт української науки. Серед вас багато тих, хто має великі наукові досягнення європейського і світового рівня. Саме ви — згусток інтелекту нації. І тому саме від вас суспільство і держава вправі чекати глибоко обгрунтованої концепції побудови держави, національної економіки, стратегії економічних перетворень, формування громадянського суспільства.

Це має бути не обслуговування чужих пропозицій і настанов, а саме ваші, вистраждані розумом і пропущені через серце, ідеї, що базуються на найкращих досягненнях світової науки і ваших власних дослідженнях.

Ви мали б стати і головними провідниками цих ідей як в суспільстві, так і у владних структурах.

Та цього не сталося. Утворився інтелектуальний вакуум, який у значній мірі заповнився псевдоідеями у виконанні доморощених та іноземних популяризаторів псевдонаукових досягнень, що не мають ні практичного підтвердження, ні теоретичного обгрунтування. Особливо це стосується сфери економічних перетворень та вибору адекватної українській дійсності економічної політики.

І ще одне. Треба виполоти всі пустоцвіти в науці. Розібратися з новоствореними так званими «академіями». Треба утверджувати престиж наукового звання. До яких пір ви, вибачте мені, будете голосувати то за сумою публікацій, то з поваги до посади, присвоюючи наукові звання напівграмотним людям. Це — ганьба для Академії наук, ВАКу, наукових рад. Кандидат, доктор, академік — це святість, яку треба утверджувати морально, юридично і матеріально.

Думаю, необхідно відмовитись і від залишкового та безадресного фінансування науки, переходити до ідеології її розвитку як чинника підйому самої економіки. Тобто не просто рятувати наукову сферу від тиску економічної кризи, а протистояти кризовим процесам завдяки самій науці, завдяки інтелекту, науково-технологічному розвиткові, грунтовним пропозиціям з економічної стратегії та політики.

Ще в жовтні 1992 року Верховна Рада України затвердила пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. Але практичне втілення цих пріоритетів розпорошилося на велику кількість наукових та науково-технічних програм, проектів, інститутів. Потрібна ваша ініціатива щодо структурних змін у цьому питанні, бо хто краще за вас знає реальну ситуацію?

Верховна Рада України працює над проблемами розвитку національної науки. В липні 1994 року було прийнято відому вам Постанову Верховної Ради «Про стан науки та її роль в економічному розвитку України». Саме там визначалося, що розвиток науки та ефективне використання її досягнень має бути пріоритетним напрямом діяльності органів державної влади. Там же передбачалось і пріоритетне фінансування науково-технічної діяльності з державного бюджету у обсязі не менше 1,7 відсотка валового внутрішнього продукту.

В жовтні 1995 року Комісією Верховної Ради України з питань науки та народної освіти було проведено парламентські слухання, запропоновано рекомендації, спрямовані на реформування науки та техніки.

Прийнято низку Законів України, про що згадував у своїй доповіді президент Академії наук.

Проте, аналізуючи реальний стан справ, приходиш до висновку, що ці рішення, ця робота не призвели до поліпшення ситуації. Подібне відбулося і з численними пропозиціями, висловленими на Всеукраїнській нараді з проблем розвитку науки, яка відбулася майже рік тому.



Ми всі розуміємо, що реформування науки — це досить важкий та тривалий процес. Але не можна вважати раціональним і те, що за результатами 1996 року Національна академія наук України фінансувалася з бюджету у середньому в розмірі 2,8 тис. гривень на рік на одного працюючого. Добре, звичайно, що Академії вдалося значно розширити масштаби залучення позабюджетних коштів, зокрема завдяки використанню можливостей міжнародних наукових фондів і програм, імпорту обладнання, розвитку співробітництва з провідними науковими центрами інших країн, експорту власної науково-технічної продукції, що в цілому і дозволило зберегти потенціал вищої наукової установи України.

Академії потрібна тут підтримка, в тому числі законодавча. І ми готові до такої співпраці в цій галузі. Особисто буду відстоювати інтереси науки, зокрема щодо тих питань, про які говорив тут Борис Євгенович Патон, і щодо визнання хоча б частини наукових установ неприбутковими організаціями, і щодо пільг для імпорту обладнання, комплектуючих, і благодійницької діяльності.

Вже багато років ідуть розмови про «відтік умів», що набув загрозливого характеру. Проте проблема набула вже нового забарвлення — «відтоку результатів», коли науковці працюють на своєму робочому місці за замовленнями іноземних інституцій, а результати досліджень з успіхом використовуються за кордоном. В Україні часто-густо про ці результати взагалі не знають.

Сьогодні стало загальновизнаним, що головний чинник економічного зростання — не тільки праця і капіталовкладення самі по собі, а так звані перспективні чи інноваційні інвестиції в економіку. В інших країнах до 80 відсотків приросту ВВП пов'язано з технологічними інноваціями. Якщо ми хочемо бути серед розвинених країн, ми мусимо теж іти цим шляхом. У цьому зв'язку Верховна Рада готова розглянути підготовлений Міннауки проект Концепції державної інноваційної політики України як тільки цей проект буде подано на її розгляд.

Сьогодні маємо поєднати два процеси: взаємозв'язок науки і виробництва та розвиток фундаментальної науки. Розумію, що в цих процесах є певна суперечність, ми її повинні враховувати. Важливо, щоб ці процеси були оптимально поєднані, бо кожен з них однаково важливий. І в результаті, щоб створення Міністерства науки і технологій та його потрібне функціонування не призвело до загибелі Національної академії наук.

Розуміючи складноші виконання доходної частини Державного бюджету і фінансування видатків на науку в обсязі 1,7 відсотка від ВВП, як це визначено згаданою Постановою Верховної Ради України «Про стан науки та її роль в економічному розвитку України», на пропозицію Комісії Верховної Ради України з питань науки та народної освіти будемо відстоювати у Верховній Раді на 1997 рік обсяги фінансування науки у розмірі не менше 1,3 — 1,5 відсотка від ВВП, передбачивши їх поступове підвищення до визначеного рівня у 2000 році, хоч і це далеко не те, що потрібно для науково-технічного прогресу. Зазначу, що проектом уточненого Державного бюджету України, який було подано до Верховної Ради наприкінці минулого року і який досі доопрацьовується урядом, рівень фінансування науки пропонувався менше половини відсотка від ВВП.

Принагідно скажу кілька слів про Державний бюджет взагалі. Користуючись «конфіденційністю» нашої розмови, хочу сказати, що звинувачення Верховної Ради, які ми чуємо час від часу, підтверджують, що ті, хто до них вдається, діляться на дві групи: одні не знають суті справи, а інші — забули, що 28 червня 1996 року в Україні прийнято Конституцію, яка визначає порядок і зміст бюджетного процесу в державі.

Згідно з цим порядком бюджет готується винятково на законній, у тому числі на законній податковій основі, а все інше — за межею Конституції, тобто незаконне. До речі, після грунтовного доопрацювання протягом двох останніх тижнів Верховна Рада прийняла всі пропозиції Кабінету міністрів щодо податків, щодо податкових законів, але чи можна їх використовувати в цьогорічному бюджеті — це ще питання. Тому що навіть грунтовний закон, який я підписав — про податок на додану вартість, може бути введено не раніше першого липня за серйозної підготовки всіх структур у виконавчій владі і доведенні аж до бухгалтера низового виробництва. Це — надзвичайно складна робота, і тому треба виходити з об'єктивності того, що сьогодні є, і з позицій законності.

Відомий дослідник організації науки Джон Бернал свого часу сформулював ідею, яку назвав «ефектом лазерного променя».

Цитую: "Якщо багато людей дружно і узгоджено прагнуть досягнення якоїсь мети, то результат їхніх дій буде незрівнянно більший від суми індивідуальних зусиль тієї самої кількості неорганізованих індивідів. У випадку складання амплітуд ми одержуємо лазерний промінь. За звичайного сумування інтенсивностей —"свічку"... Тож давайте працювати на ефект лазерного променя.

Від себе додам: чи хоча б так, щоб поки що не загасла свічка.

Секретаріат Верховної Ради України висловлює глибоке співчуття завідуючому секретаріатом Комісії Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів Скализі Ю. А. з приводу тяжкої втрати — смерті його матері **Марії Мефодіївни.**

Нехай виборці вирішать, яка партія — розум, честь і совість

(Нотатки про проект закону про вибори народних депутатів)

(Початок на 1-й стор.).

Саме це і змусило ще раз зібратися консультативну нараду політичних партій при Верховній Раді, про що вже повідомлялося в «Голосі України». Зазначимо одразу: позиції представників як правих, так і лівих партій збіглися.

Отже, чого прагнуть партії і що вони думають про ситуацію, яка склалася довкола законопроекту про вибори?

Микола ЗАРИЦЬКИЙ, Соціал-демократична партія України (об'єднана):

— Відбулася зустріч Політичної ради партій при Президентові. Тема зустрічі була пов'язана з неприйняттям законопроекту про вибори народних депутатів і державного бюджету на поточний рік. Однак ми одразу попросили Леоніда Даниловича не об'єднувати ці проекти. З іншого боку, дійшли висновку, що не треба звинувачувати пропрезидентські, пропарламентські чи проурядові сили у спробах блокувати цей законопроект, оскільки, схоже, значний вплив на депутатів має «третя сила». Усі присутні, в тому числі Президент, погодилися, що закон треба приймати якомога швидше. Народно-демократичній партії доручено з цього приводу підготувати заяву, яка буде відкрита для підписання.

Ростислав ЧАП'ЮК, народний депутат, Селянська партія України:

— На мою думку, «третя сила», яка блокує прийняття закону, — промафіозна, що розраховує на грошові мішки під час передвиборчої боротьби.

Водночас треба все-таки досягти того, щоб усе, що голосується поіменно, було оприлюднене. Адже лише фракції комуністів, Руху та Селянської і Соціалістичної партій голосували в повному складі за прийняття цього законопроекту. Водночас позитивно проголосувало лише 13 депутатів з «Конституційного центру», 11 — з «Реформ», 4 — з «Єдності», 6 народних обранців з МДГ, 6 — із «Незалежних», стільки ж із «Соціально-ринкового вибору» та 11 членів фракції Аграрної партії.

Михайло СТЕПАНОВ, народний депутат, Соціалістична партія України:

— Серед тих, хто блокує прийняття закону, є організована сила і є випадкові «отцы Федоры», які хотіли б до свічного заводика присусідитися ще й депутатський мандат.

Гадаю, доведеться йти на компроміс. Але хотів би звернути увагу і на таке: тільки пройшли перше читання законопроекту —з'явилася ініціатива депутатської групи «Єдність». Почали знаходити спільну точку зору щодо другого читання — свою ініціативу запропонував Вадим Гетьман щодо ротації складу Верховної Ради. Однак на це піти не можна, оскільки Верховна Рада півтора року буде нелегітимною.

Сергій КУРИКІН, Партія зелених України:

— Ми всі дбаємо про створення конкурентного політичного середовища і ми готові позмагатися за місце в парламенті. Але нам видається, що було б правильно, якби Президент оприлюднив свою позицію щодо обговорюваного законопроекту.

Олександр ЛУЗАН, Громадянський конгрес України:

— Наш досвід спілкування з Леонідом Кучмою дозволяє стверджувати, що Президент може сказати «так» в одному місці, а в іншому скаже «ні». А тому на його підтримку розраховувати важко.

Водночас ми вважаємо, що громадські організації для виборів могли б блокуватися з політичними партіями.

Анатолій ШИБИКО, Українська республіканська партія:

— Ми вважаємо, що компроміс треба шукати, але є межа, яку не можна переступати. Це стосується пропорції 50 відсотків на 50.

Роман КОВАЛЬ, Державна самостійність України:

— Наша нарада повинна уповноважити Голову Верховної Ради Олександра Мороза і Євгена Кононова провести переговори з Президентом, щоб він оприлюднив свою позицію щодо прийняття закону про вибори.

* * *

У нараді взяли також участь представники Комуністичної партії — Георгій Пономаренко, Ліберальної — В'ячеслав Ковтун, Ліберально-демократичної — Володимир Климчук, Української національно-консервативної — Олег Соскін та Міжрегіонального блоку реформ — Володимир Голуб.

Як уже повідомлялося, на нараді прийнято заяву політичних партій, яку «Голос України» друкує сьогодні.

Нарада у Верховній Раді України

Нараду з головами постійних комісій та керівниками депутатських фракцій і груп перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко розпочав з інформації, що за минулий пленарний тиждень розглянуто понад 40 питань. Упродовж 15—19 та 22—25 квітня на порядок денний запропоновано 76 питань. Третина з них —законопроекти в другому та третьому читанні, які стосуються бюджету і змін податкової політики, державного будівництва, соціального захисту населення тощо. Це, зокрема, проект закону про оподаткування прибутку підприємств та проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів, які буде розглянуто в другому читанні відповідно 16 та 17 квітня. У п'ятницю, 18 квітня, планується розглянути також у другому читанні проект закону про податок на доходи фізичних осіб. Тому цілком реально, що, підкреслив Олександр Михайлович, що наприкінці квітня Верховна Рада зможе ухвалити бюджет-97.

Цього тижня депутати розглянуть ще ряд важливих законопроектів — про Кабінет міністрів (третє читання), про професійні спілки (після доопрацювання), про вибори народних депутатів (друге читання), про місцеве самоврядування (третє питання) та інші.

Обговорюючи розклад засідань Верховної Ради, учасники наради висловили слушні зауваження до деяких питань. Ділова, конструктивна дискусія розгорнулася навколо проекту закону про впровадження експерименту з управління акціями, які належать державі у відкритому акціонерному товаристві «Лисичанськнафтоорсинтез». Ця проблема виходить за межі одного підприємства і потребує комплексного підходу.

На пропозицію народних депутатів до порядку денного роботи сесії внесено питання про проект закону про громадянство, про фінансування автомобільних доріг тощо.

У роботі наради взяв участь і виступив Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко. Він наголосив про першочерговість ухвалення названих податкових законопроектів — основи бюджету 1997 року.

Прес-служба Верховної Ради України.

Місцеве самоврядування – основна ланка держави

У п'ятницю, 11 квітня, у Верховній Раді відбулася зустріч членів тимчасової спеціальної групи з доопрацювання проекту закону «Про місцеве самоврядування» з правлінням Асоціації міст України. Відкриваючи її, Голова Верховної Ради Олександр Мороз висловив сподівання на результативність розмови. Адже, на його думку, «місцеве самоврядування — основна ланка держави».

Заступник голови тимчасової комісії Валерій Терець зупинився на тих статтях, які викликали найбільшу дискусію в сесійному залі і не були до кінця проголосовані у другому читанні, детально проаналізував пропозиції до кожної з них, ознайомив з напрацюваннями комісії і з остаточним рішенням, яке пропонуватиметься для третього читання.

Найгостріша дискусія виникла щодо повноважень сільського (міського) голови, виконкому та місцевої ради. Асоціація міст України наполягала закріпити за головами виняткові повноваження щодо формування виконкому, управління майном та прийняття рішень. На думку правління АМУ, це потрібно законодавчо закріпити, оскільки голова несе персональну відповідальність і за стан справ у місті, і за дотримання законодавства, а у ради — оскільки вона колегіальний орган — по суті, немає відповідальності. Вони висловлювали думку і про те, що рада лобіюватиме своїми рішеннями інтереси певних кланів.

Однак члени тимчасової спеціальної комісії переконані, що, з одного боку, законопроект збалансовує повноваження як голови, так і ради, а з другого —такий розподіл функцій передбачає Європейська хартія місцевого самоврядування.

Врешті учасники зустрічі зійшлися на тому, що законопроект можна виносити на третє читання.

Володимир КОРОЛЮК.

На кого чекає доля квітневого снігу?

Прес-конференція членів Тимчасової комісії Верховної Ради України з доопрацювання законопроекту «Про вибори народних депутатів України» Валерія Мішури, Ростислава Чап'юка і Володимира Капустяна, яка відбулася вчора, була присвячена темі блокування цього документа. Зокрема вказувалося на те, що буквально через місяць після прийняття в першому читанні у значної частини депутатів раптом змінилися оцінки і підходи до цього важливого законопроекту. Голова Тимчасової комісії Валерій Мішура вказав на нових п'ять тенденцій, які прослідковуються в оцінці законопроекту.

Одні — за продовження строку дії депутатських повноважень Верховної Ради цього скликання.

Другі — за ротацію, під яку підпадають нині вільні виборчі округи та депутати, які суміщають свої посади з роботою в інших структурах влади.

Треті — за чинний закон з певними доповненнями, четверті — за прийняття нового, після затвердження бюджету, п'яті — за зниження відсоткового бар'єру для партій тощо.

А як наслідок всього цього— представники груп, які відстоюють лише своє бачення, в кінцевому результаті мають можливість блокувати прийняття законопроекту.

Відповіли народні депутати і на запитання про те, чому проект закону в першому читанні схвалено, а після доопрацювання раптом заблоковано. Ростислав Чап'юк сказав, що окрім вищеперелічених причин, кілька десятків депутатів, чиї партії входять в політраду при Президенті України, очевидно, після зустрічі з главою держави змінили свою думку про новий законопроект.

Валерій Мішура наголосив також, що комісія готова йти на компроміси щодо відсоткового бар'єру для партій, але не щодо самої змішаної системи виборів. Саме 50 на 50 — найбільш оптимальний варіант на нинішньому перехідному етапі структурування суспільства.

Висловлювалася думка, що змішана система виборів потрібна ще й для того, щоб побачити, на скільки партії відображають інтереси електорату. Цілком можливо, що після виборів ті політичні формування, які створювалися під «певного лідера», зникнуть, як квітневий сніг.

У цілому члени Тимчасової комісії налаштовані оптимістично. Але одним з гарантів прийняття закону, крім компромісів, має послужити і достатня кількість депутатів у сесійному залі.

Василь ТУГЛУК.

Заява політичних партій України щодо ситуації навколо прийняття закону про вибори

Політичні партії України засуджують навмисне блокування певними силами прийняття закону про вибори на пропорційно-мажоритарній основі.

Вважаємо, що ситуація в Україні вимагає якнайшвидшого ухвалення цього закону. Він був погоджений практично усіма політичними силами, оформленими і зареєстрованими у вигляді партій.

Прийняття нового закону про вибори було однією з вимог Ради Європи, які Україна зобов'язалась виконати при вступі до цієї авторитетної організації.

Ми також наголошуємо, що не сприяючи політичній структуризації в Україні, неможливо побудувати громадянське суспільство. Розростання і утвердження в нашій державі регіональних кланів, різноманітних лобістських груп тиску створює реальну загрозу розвитку ситуації в Україні за латиноамериканським зразком. Ми сповнені рішучості не допустити цього.

Ми звертаємося до депутатських груп і фракцій, всіх народних депутатів України підтримати проект закону про вибори в редакції вже схваленої в першому читанні.

Закликаємо не маніпулювати виборцями і громадською думкою в Україні, припинити дискредитацію партій і викривлення їхньої ролі в політичному розвитку держави.

Звертаємося з проханням до Верховної Ради оприлюднити через газету «Голос України» результати поіменного голосування щодо закону про вибори із зазначенням належності народних депутатів до депутатських груп і фракцій.

СОСКІН Олег (УНКП), КЛИМЧУК Володимир (ЛДПУ), ЧАП'ЮК Ростислав (СелПУ), ЛУЗАН Олександр (ГКУ), ШИБІКО Анатолій (УРП), СТЕПАНОВ Михайло (СПУ), КОВАЛЬ Роман (ДСУ), САВЧУК Віктор (УСДП), ЗАРІЦЬКИЙ Микола (СДПУ (о)), ГОЛУБ Володимир (МБР), ПОНОМАРЕНКО Георгій (КПУ), КОНОНОВ Віталій (ПЗУ).

Не туди б'єш, Іване

Коментар тижня



Зал очікував сенсації. Перед парламентським днем уряду її передрікали найнетерплячіші газети, про неї, щоправда, трохи спокійніше, натякали телевізійні оглядачі...

А почалося все зі щорічного президентського послання Верховній Раді України, після чого навіть поміркований народні обранці в кулуарах заявили: все, до падіння уряду лишилися лічені дні.

Сенсації не сталося. Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко вийшов на парламентську трибуну і заговорив не про свою персональну відставку, не про відставку тих чи тих міністрів, а про те, що нам далі робити з бюджетним процесом, який, схоже, зайшов у глухий кут.

Жадібні до сенсацій журналісти почали тихенько вислизати з ложі преси, а аналітики навпаки —вмикнули диктофони і схилилися над блокнотами.

Немає сенсу передавати своєрідне «послання» Прем'єр-міністра парламентові — воно вже наскрізь «просвітлене» різними виданнями. Однак деякі особливості цього виступу аж ніяк не обминути.

По-перше, сам тон промови. Він був упевнений, напористий, навіть вимогливий — цього раніше не спостерігалося під час «гостювання» Павла Лазаренка (хоч він, щоправда, сам народний депутат України) в купольному залі законодавчого органу. Цей тон його колеги по-різному оцінювали в кулуарних одкровеннях. Одні звинувачували в надмірній агресивності, інші — в бажанні свої гріхи перекласти на інших. Але неспростовним лишалося одне: Прем'єр-міністр прийшов сюди працювати, а не точити сльози з приводу можливої своєї відставки.

По-друге, Павло Лазаренко зізнався, що напередодні дня уряду він мав зустріч з керівниками депутатських груп і фракцій Верховної Ради України, тобто взяв на озброєння тактику, якою давно користується Президент України. І це теж викликало бурю емоцій у депутатському та журналістському середовищі. Адже багато народних обранців вважають, що це, так би мовити, заборонений прийом. Та й Олександр Мороз з цього приводу не раз висловлювався так: «Що сказав би Президент, якби я як Голова Верховної Ради проводив у себе наради з керівниками служб адміністрації?»

Логіка його запитання, безперечно, залізна. Тим більше, що народні депутати неодноразово прилюдно звинувачували Президента у «вербуванні» народних обранців, вносячи цим розкол у ряди парламентаріїв.

Отже, якщо два високі керівники беруть на озброєння одну й ту саму тактику, це означає, що йдеться не про конфронтацію, про яку давно подейкують, а про ідейне зближення? Поживемо, побачимо. Мені здається, що зустріч прем'єра з керівниками фракцій природніша за президентську. Хоча б тому, що під час роботи над законопроектами народні депутати завжди працюють з урядовцями, разом виробляють стратегію. То що тут грішного?

Павло Лазаренко за закритими дверима обговорював з членами фракцій графік підготовки податкових законопроектів. Можна було б закинути йому, що він ступив у чужий город. Якби не одна деталь: на зустрічі був присутній і перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко. Це істотно змінює ситуацію, бо цю розмову не назвеш такою, що проведена за спиною керівництва Верховної Ради України.

А от щодо змісту гострої промови Павла Лазаренка, то тут можна багато в чому посперечатися, що й зробили народні депутати України. Вони «вчепилися» в твердження прем'єра, що всі наші біди в економіці, зокрема в невиплаті зарплат і пенсій, від того, що Верховна Рада досі не прийняла закон про державний бюджет України.

Дискусія на цю тему вже набила оскомину. Але оскільки вона знову виникла в залі і довкола нього, то й ми ще раз зупинимося на цьому. Ну, справді, як не погодитися з тими народними депутатами, які стверджували: верхня і нижня планки бюджету на 1997 рік визначено і їх неважко перерахувати через нові податкові законодавчі акти, скажімо, через Закон про податок на додану вартість, прийнятий Верховною Радою. То що заважає урядові наповнювати державну казну між цими планками —прибутками й видатками? А заважає одне: параліч виробництва. Коли більшість заводів і фабрик зупинилося, коли раніш могутній сектор економіки — сільське господарство — в боргах, як у шовках, то звідки братися свіжій копійці в нашому бідному домі? З підприємницької діяльності? Але і тут далеко до гармонії. Інакше як розцінити, що газові трейдери досі не внесли до бюджету жодної копійки, користуючись тим, що всі вони спільні підприємства, а отже, за законом звільнені від оподаткування. А це мільярди гривень, яких, за підрахунками фахівців, з головою вистачило б на погашення усіх заборгованостей по заробітній платі та пенсіях.

Зрештою, на дорікання Прем'єр-міністра Верховній Раді, що вона гальмує бюджетний процес неприйняттям законів про податок на прибуток підприємств, про платежі та про податок на фізичних осіб голова Комісії з питань фінансів та банківської діяльності Віктор Суслов вигукнув:

— Та ми вже маємо нову бюджетну концепцію! А проекти законів, про які каже глава уряду, вже готові, їх от-от буде розглянуто.

«Не туди б'єш, Іване», — колись написав Олександр Довженко. Ця фраза відтворює нинішню ситуацію. Її чітко окреслив глава парламенту: «Кабмін і Верховна Рада в бюджетному процесі є заручниками інтриги. Через це треба пройти». Ось де, як кажуть, собака заритий...

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: СЬОМА СЕСІЯ. ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

У дні уряду, що відбувся 8 квітня у Верховній Раді України, взяли участь не тільки 323 народних депутати і Кабінет Міністрів у повному складі, а й керівники відомств, які не є міністерствами, фахівці різних галузей народного господарства. Розглядали таке болюче питання, як стан безпеки й перспективи розвитку ядерної енергетики в Україні та проблеми стосовно закриття Чорнобильської АЕС.

Перед цим сесія заслухала виступ Прем`єр-міністра Павла Лазаренка з проблем підготовки бюджету і змін до податкового законодавства. Він одразу наголосив, що звернутися до парламенту з промовою і викласти пропозиції уряду його змусила ситуація, що склалася в державі і, зокрема, з прийняттям бюджету на 1997 рік. Прем'єр-міністр зазначив, що уряд не схильний когось звинувачувати в затримці з прийняттям бюджету, але готовий до більш тісного співробітництва, щоб у кінці квітня прийняти закон про Державний бюджет на 1997 рік. Він виклав своє бачення механізму, як це слід робити.

Але у депутатів виявилося чимало запитань, уточнень. Зокрема, пов`язаних і з тим, який проект бюджету Прем`єр-міністр хоче відкликати, а який розраховує прийняти в квітні, адже у Верховну Раду подано два проекти, один з яких уже прийнятий у першому читанні. Ще одне: яку 41 вимогу поставив перед Кабінетом міністрів Міжнародний валютний фонд з приводу бюджетного процесу? Чи не про зменшення і без того куцих соціальних гарантій?

Крім Голови Верховної Ради Олександра Мороза, який зробив ряд істотних ремарок до виступу Прем`єр-міністра, важливі акценти щодо бюджетного процесу розставив голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов. У своїх коротких виступах-запитаннях народні депутати зажадали виведення бюджетного процесу з політичної сфери і введення в економічне русло, де йому і належить бути.

Тож виступ Прем`єр-міністра не лише було взято до уваги, а практично відбулося гостре, принципове і ділове його обговорення, внесено досить чіткі пропозиції щодо подальшої роботи над законопроектами і бюджетом.

Про стан безпеки і перспективи розвитку ядерної енергетики в Україні та проблеми стосовно закриття Чорнобильської АЕС доповів заступник голови Державного комітету з використання ядерної енергії Валентин Єфименко, а співдоповіді зробили міністр навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України Юрій Костенко, голова Комісії з питань ядерної політики та ядерної безпеки Михайло Павловський, голова Комісії з питань Чорнобильської катастрофи Володимир Яценко, директор Чорнобильської АЕС Сергій Парашин. За своєю специфікою питання виявилося таке актуальне і гостре, що діапазон розмови сягнув за межі Чорнобильської АЕС, увібрав не тільки організаційні, технологічні і фінансові проблеми, а й соціально-політичні. Йшлося про можливість реалізації Національної енергетичної програми, яка передбачає підвищення безпеки всіх АЕС, уведення в експлуатацію нових енергоблоків, створення ядерного паливного циклу, зберігання відпрацьованого ядерного палива, переробку і захоронення радіоактивних відходів. Велику роботу належить виконати і зі створення розвиненого ядерного законодавства.

Народні депутати прийняли за основу підготовлений комісіями проект постанови, а доопрацьований документ буде проголосовано у міру його готовності.

***

340 народних депутатів зареєструвалися 9 квітня. Після схвалення запитів до Президента, Прем`єр-міністра і керівників деяких міністерств та оголошення заяв народні депутати приступили до розгляду питань порядку денного.

Верховна Рада прийняла доопрацьовану постанову «Про стан безпеки і перспективи розвитку ядерної енергетики України та проблеми стосовно закриття Чорнобильської АЕС», обговорення якої відбулося напередодні.

Зважаючи на присутність на пленарному засіданні Прем`єр-міністра України Павла Лазаренка, Голова Верховної Ради Олександр Мороз запропонував передусім розглянути питання податкового блоку. Міністр фінансів Ігор Мітюков доповів законопроект про необхідність внесення змін до статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств». Суть змін: максимально зняти пільги з тих спільних підприємств, підприємств з іноземними інвестиціями, які не зайняті конкретним виробництвом. Адже існуючі пільги лише минулого року позбавили бюджет 559 мільйонів гривень. Практично не платили податок створені в різний спосіб спільні підприємства на газовому, нафтовому, енергетичному ринках. Закон, спрямований на усунення цих вад, прийнято.

Законопроект про внесення змін і доповнень до Закону України «Про систему оподаткування» доповів заступник міністра транспорту Леонід Костюченко. Переважна більшість виступаючих в основному погодилися з доповідачем, бо йшлося про розв'язання проблеми фінансування витрат, пов`язаних з будівництвом, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального використання, в бік збільшення видаткової частини бюджету. А новий Закон про систему оподаткування, що набрав чинності 21 березня 1997 року, в переліку обов`язкових платежів не передбачив цільові відрахування на покриття витрат, пов`язаних з такими роботами. У другому пункті закону, схваленого в першому читанні, зазначено, що «відрахування та збори на будівництво, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування включаються до бюджетів окремим рядком». Профільним комісіям доручено підготувати законопроект до другого читання.

Сесія розглянула питання про призначення суддів Конституційного суду України та про призначення членів Рахункової палати України, обговорила кандидатури, але у виборах не взяли участь необхідні дві третини народних депутатів і вибори визнано такими, що не відбулися. Не підтримала Верховна Рада і подання Президента України щодо надання згоди на призначення Володимира Ланового на посаду голови Фонду державного майна України.

До кінця вечірнього засідання в другому читанні прийнято Закон про Фонд державного майна України. Ряд статей перенесено на третє читання.

* * *

10 квітня відбулося парламентське слухання з питання «Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи», в якому взяли участь народні депутати, представники органів державної влади, місцевого самоврядування, засобів масової інформації, творчих спілок, науковці.

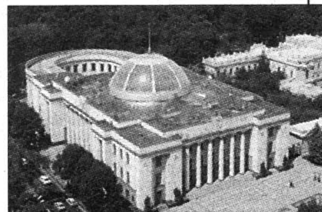
—Ідея проведення парламентського слухання на тему свободи слова в Україні, її стану, проблем і перспектив визріла й у суспільстві, і в законодавчому органі, — зазначив, відкриваючи слухання, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. —Можливості і проблеми забезпечення свободи слова для громадян та в інформаційній сфері на самовираз думки та позиції, отримання і поширення інформації та ідей без перешкод з боку влади є невід`ємними ознаками демократичної правової держави, свідченням рівня цивілізованості суспільства...

І далі. Чи є нині повна свобода слова в Україні? Факти кажуть про те, що немає... Чи вистачає в нас законодавчої бази для забезпечення реалізації норм Конституції?.. Чи вистачає матеріальних, фінансових основ для забезпечення свободи слова, бо це пов`язані речі?.. Гадаю, що з цього приводу висловлять свої міркування учасники слухань.

У ході дискусії виступили народні депутати, представники засобів масової інформації, науковці. Голова Комісії з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктор Понеділко головну увагу приділив свободі слова як організуючій категорії демократичного суспільства, визначальному чиннику його буття і розвитку. Народний депутат Володимир Алексєєв висловився щодо характеру перешкод на шляхах забезпечення свободи слова в Україні. Декан факультету журналістики Львівського державного університету імені І. Франка, професор Володимир Здоровега проаналізував складові професіоналізму і журналістської етики в інформаційній сфері України.

Міністр інформації України Зіновій Кулик зосередив увагу на принципах подальшого утвердження свободи слова та необхідності державної підтримки засобів масової інформації в Україні на сучасному етапі. Про правові колізії в інформаційній сфері досить гострі факти навів голова Комітету захисту свободи слова Спілки журналістів України Ігор Лубченко.

Свобода слова та влада, перешкоди свободі слова в Україні та шляхи їх подолання, організаційні, матеріальні й фінансові проблеми, — про все це говорили заступник голови ради Спілки письменників України Володимир Дрозд, головний редактор газети «Голос України» Сергій Правденко, редактор газети «Проскурів» з Хмельниччини Світлана Кабачинська та інші промовці.



Важливу правову та практичну інформацію учасники слухання отримали під час вечірнього засідання, де відбувся обмін думками щодо самої організації преси. Виступили також і зарубіжні гості.

Учасники парламентського слухання схвалили рекомендації щодо вдосконалення законодавства в інформаційній сфері, посилення контролю з боку виконавчих органів влади, її правових інститутів за дотриманням законів, щодо забезпечення належної підтримки видань. Ці рекомендації мають бути опрацьовані відповідно до підсумків обговорення і стануть важливим матеріалом і для практичної, і для законотворчої діяльності.

* * *

До розгляду проекту закону про психіатричну допомогу 11 квітня народні депутати приступили відразу після проголошення запитів. Доповів законопроект заступник голови Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи Василь Костицький, а співдоповідь зробила голова підкомісії Комісії з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства Ніна Марковська. Про важливість і необхідність прийняття такого закону зазначили практично всі народні депутати, що виступали. Водночас було висловлено і цілий ряд критичних зауважень. Законопроект направлено на доопрацювання для повторного першого читання.

Глибоку аргументацію до розгляду законопроекту про внесення змін до статей 19 і 64 Закону України «Про пенсійне забезпечення» виклав народний депутат Леонід Анісімов, який, власне, ініціював законопроект. Сьогоднішня ситуація з величиною і порядком виплати пенсій не відповідає ні Конституції України, ні сутності людських стосунків. Суть новації: норма мінімальної пенсії за віком у розмірі вартості величини межі малозабезпеченості (70,9 грн на 1 січня 1997 року) розповсюджується тільки на цей закон. Кабінет Міністрів до 15 травня має надати Верховній Раді інформацію про механізм перерахунку пенсій за віком і етапи його виконання. Після досить гострої дискусії законопроект прийнято в першому читанні.

Верховна Рада ратифікувала ряд угод економічного характеру.

Наступне пленарне засідання відбудеться 15 квітня, у вівторок.

Прес-служба Верховної Ради України.

14 квітня 1997 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Національну програму боротьби з корупцією

З метою зміцнення правопорядку в державі, підвищення ефективності боротьби з корупцією і організованою злочинністю, забезпечення захисту прав та свобод людини і громадянина та відповідно до пункту 1 статті 106 Конституції України **постановляю:**

1. Затвердити Національну програму боротьби з корупцією (додається).
2. Кабінету Міністрів України, Координаційному комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України забезпечити виконання Національної програми.
3. Кабінету Міністрів України:

внести відповідні корективи до Комплексної цільової програми боротьби зі злочинністю на 1996–2000 роки;

здійснити фінансове та матеріально-технічне забезпечення реалізації заходів, передбачених Національною програмою боротьби з корупцією.

Президент України Л.КУЧМА.

м. Київ, 10 квітня 1997 року.

Корупцію долатимемо ще п'ять років другого тисячоліття.

А там — побачимо...

Національна програма боротьби з корупцією, підписана главою Адміністрації Президента України Євгеном Кушнарьовим, розпочинається з визнання того, що, незважаючи на вжиті останніми роками заходи до подолання корупції, досягти помітних зрушень не вдалося. Прояви цього явища негативно позначаються на забезпеченні національної безпеки держави, викликають напругу в суспільстві, не усунуто причин та умов, що сприяють корупції.

Серед профілактичних заходів передбачено до 1 жовтня ц. р. провести в органах державної влади атестацію держслужбовців, і за її результатами розглянути питання про звільнення тих, які втратили довіру, порушують законодавство, підтримують зв'язки з кримінальними елементами. До 1 червня Кабінет міністрів має розглянути на окремому засіданні звіти керівників міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади щодо виконання законів про державну службу і про боротьбу з корупцією.

Низку міністерств зобов'язано розробити і подати до 1 грудня ц. р. на розгляд Кабміну проект концепції боротьби з корупцією в Україні на 1998-2005 роки. До 1 листопада уряд мусить подати законопроекти про внесення змін і доповнень до низки чинних законів, спрямованих на обмеження корумпованості владних структур. До 1 серпня передбачено внести зміни щодо скасування положень, які передбачають можливість закриття кримінальної справи на стадії досудового слідства за нереабілітуючими обставинами, попередній розгляд справи суддею одноособово; встановлення відповідальності керівника і головного бухгалтера суб'єктів господарювання всіх форм власності в разі нераціонального використання бюджетних і позабюджетних коштів тощо. До 1 жовтня міністерство юстиції повинно підготувати проекти законодавчих актів щодо запровадження єдиних державних реєстрів фізичних і юридичних осіб, прав на нерухоме і рухоме майно, що має індивідуальні ознаки.

Державна податкова інспекція і Головне управління державної служби при КМ до 1 травня 1997 року зобов'язані забезпечити запровадження механізму декларування доходів державних службовців та інших осіб і постійно здійснювати перевірки достовірності їхніх податкових декларацій.

Під час реформування управлінської системи уряд зобов'язано звернути увагу на необхідність розподілу контрольних повноважень органів влади, скорочення системи дозволів на здійснення окремих видів діяльності, ротації певних категорій службовців, які працюють на посадах у місцевих органах виконавчої влади понад п'ять років тощо.

З метою забезпечення реальної оцінки стану боротьби зі злочинністю і корупцією передбачено розробити єдину методологію ведення статистики у цій галузі.

Окрім того, Національна програма передбачає і ще низку різноманітних заходів.

ЧИ ПОМИРИТЬ ЄС ТУРЕЧЧИНУ З ГРЕЦІЄЮ?

Європейський союз — організація не миротворча. Але прагнення Туреччини приєднатися до нього може стати потужним стимулом для врегулювання турецько-грецьких непорозумінь. Хоча не виключено, що цей процес матиме діаметрально протилежний, але так само потужний ефект.

Греція — член ЄС і має можливість заблокувати прийняття до нього будь-якого нового кандидата. Звичайно, саме це очікує на Туреччину в разі подальшої відсутності будь-яких позитивних щодо Афін зрушень. За наявності відомих греко-турецьких розбіжностей, які в Греції називають «територіальними претензіями», вона так і вчинить, і саме такий варіант призведе до ще гострішої кризи між двома сусідніми державами. Втім, це — перший, надзвичайно спрощений варіант можливого розвитку подій. Туреччина й Греція живуть і сперечаються не сам на сам, а в світі, де діють правила великої політики, які змушують інколи поступатися чимось одним задля досягнення іншого, що, власне, зветься компромісом.

Та за нинішнього розкладу до компромісу дуже далеко. До непростого «трикутника проблем» Туреччина — ЄС —Греція додається ще й сумнозвісна кіпрська. Кіпр, як відомо, з 1974 року складається з двох частин: визнаної світовим співтовариством Республіки Кіпр (РК) і нелегітимної Турецької Республіки Північного Кіпру (ТРПК), що виникла внаслідок турецької окупації частини острова. Республіка Кіпр також є кандидатом на вступ до Європейського союзу, причому з економічної точки зору вона має для цього необхідні критерії, і ще 6 березня 1995 року ЄС офіційно висловив намір прийняти РК уже під час свого першого етапу розширення.

Інтереси Кіпру активно лобує Греція. І коли нещодавно на засіданні Ради із загальних справ ЄС у Брюсселі Німеччина, Великобританія та Франція повели мову про те, щоб до участі в переговорах щодо вступу Кіпру до ЄС було залучено й турків-кіпріотів (а ті наполягають, серед іншого, на синхронному вступі до ЄС Кіпру та Туреччини), міністр закордонних справ Греції Теодорос Пангалос відверто заявив: політика Греції щодо процедур розширення Європейського союзу формуватиметься залежно від позиції її партнерів по союзу щодо кіпрської проблеми. Греція висунула «непорушну» умову: Кіпр буде першою країною, яка приєднається до ЄС. Ще раз наголосивши на позиції турків-кіпріотів, міністр гірко зіронізував: «Зрозуміло, що міністр закордонних справ Німеччини Клаус Кінкель і дехто інший хочуть піднести Туреччині подарунок».

Тобто Греція, просто кажучи, погрожує заблокувати процес розширення ЄС у разі неприйняття до нього Республіки Кіпр саме в першу чергу. Цікаво, що схожий аргумент використовує і Анкара: в разі відмови їй у першочерговому членстві в ЄС Туреччина пригрозила заблокувати процес розширення НАТО. Отже, Брюсселю є над чим подумати. Незначного оптимізму за такої ситуації додає лише те, що недавно після понад дворічної перерви поновлено діалог між грецькою та турецькою общинами Кіпру.

Отже, поки що бажання Туреччини вступити до ЄС на поліпшенні греко-турецьких відносин не позначається. Тим часом дискусія довкола прийняття чи неприйняття до союзу Туреччини вже має негативні наслідки для відносин Анкари з іншими європейськими партнерами. В Туреччині дедалі популярнішою стає думка, що європейці свідомо затримують розгляд її заявки на вступ до ЄС, вбачаючи в цьому «релігійну дискримінацію», тобто небажання християнських держав бачити у своїй компанії мусульманську. Є й інші міркування. Наприклад, турецький прем'єр ісламіст Нічметтін Ербакан з притаманною йому безапеляційністю заявив: «Ми пішли на величезні поступки, уклавши з ЄС угоду про митний союз (1995-го року. — Ред.). Туреччина втратила через це 5 млрд. доларів. Європейцям слід не висувати умови, а ховати очі від сорому!» Через такі заяви мало не відмінив свій недавній візит до Анкари той самий Кінкель (турки якраз вважають, що Німеччина грає не «за», а «проти» них), але, зрештою, приїхав. Щоправда, особливо приємних розмов він в Анкарі не мав. А щодо турецьких звинувачень у «дискримінації» зазначив, що коли і є в Туреччини проблеми зі вступом до ЄС, то вони виняткого економічного й політичного характеру: до останніх належать проблеми з дотриманням у Туреччині прав людини (13 років тривають «операції» турецької армії з утихомирення курдських повстанців) та вже згадані суперечності з Грецією.

У червні в Амстердамі відбудеться зустріч глав держав —членів ЄС, на якій має бути схвалено нову угоду про майбутній розвиток союзу та реформу його структур. Очевидно, доти ЄС і Туреччина мусять розібратися в своїх відносинах і повести мову, базовану не на взаємних звинуваченнях, а на конструктивних пропозиціях.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.



Ще не кінець життя

Найбільша проблема, яку змушене розв'язувати будь-яке суспільство, — це догляд за літніми людьми, які вже не мають здоров'я, щоб жити самостійно. В Японії, з огляду на швидке зростання середньої тривалості життя, ця проблема особливо гостра. Нині тут розробляють цілу низку нових програм з догляду за людьми похилого віку: від довгострокової госпіталізації, в тому числі й у державних будинках для стариків, до медичного догляду вдома.

Йосіда Тамоцу (на передньому плані) мешкає в Санні Хаус Камогата — державному житловому будинку для людей похилого віку префектури Окаяма. «Майже всі ми раніше, перш ніж переселилися сюди, жили усамітнено. Це прекрасно, коли у тебе є з ким поговорити під час обіду. Окрім того, ми почуваємося впевненіше. Я їжджу на мопеді до міста за покупками, а в мисливський сезон полюю на кабанів».

Бізнес вищий за політику

Нещодавно минув рік відтоді, як президент Сполучених Штатів підписав сумнозвісний закон Хелмса—Бертона, що посилив жорсткі економічні санкції Вашингтона проти Куби.

Однак не так сталося, як гадалося. Американський закон знехтувала більшість європейських та латиноамериканських країн, які не припинили співробітництво з островом. Нещодавно міністр зовнішньої торгівлі Куби Рікардо Кабрісас повідомив, що з часу підписання закону Хелмса—Бертона обсяг зовнішньої торгівлі країни зріс на 22 відсотки, а кількість країн-партнерів збільшилася зі 111 до 132.

Подзвони, подзвони...

У литовського громадянина з'явилась унікальна можливість: поскаржитися на державного чиновника і бути почутим. Нещодавно в канцелярії уряду країни встановлено «анонімний телефон», по якому можна повідомити про факти корупції, хабарництва або бюрократії державних службовців.

Установлення такої телефонної лінії передбачено програмою боротьби з корупцією «Чисті руки», яку розпочато в Литві ще два роки тому. Відтоді всі факти несумлінної роботи чиновників та їх зловживання своїм службовим становищем ретельно перевіряються спеціальною комісією і винних суворо карають. Наприклад, своєї посади вже залишили звинувачені в нечесності мер Каунаса, міністр фінансів та кілька голів районних адміністрацій.

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Хроніка. Факти. Події

● *Київ*

З візитом до країни, де народився

До України прибув міністр промисловості та торгівлі Ізраїлю Натан Щаранський. У програмі візиту —його зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Павлом Лазаренком, керівниками міністерств і відомств. На них плановано обговорити стан українсько-ізраїльських торговельно-економічних зв'язків, а також домовитися про розширення двостороннього співробітництва.

● *Рим*

Про корисне та нездійсненне

Як «дуже важливу» подію характеризував відправку до Албанії міжнародного контингенту під загальним керівництвом Італії Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Генеральний секретар також зазначив, що вважає «корисним» створення при ООН власного постійного збройного контингенту, однак, на його думку, ця мета нездійсненна з огляду на численні юридичні проблеми, а також негативне ставлення до цієї ідеї з боку багатьох країн.

● *Лондон*

Перспективи діяльності ЄБРР

В Лондоні розпочалися щорічні збори Ради керуючих Європейського банку реконструкції та розвитку. Українську делегацію на цих зборах очолює керуючий ЄБРР від України міністр фінансів Ігор Мітюков. До складу української офіційної делегації також увійдуть глава правління Національного банку Віктор Ющенко, міністр економіки України Юрій Єхануров, міністр охорони навколишнього природного середовища і ядерної безпеки Юрій Костенко та інші посадові особи. Під час зустрічі делегації обговорюватимуть перспективи діяльності ЄБРР. Українську сторону, звичайно, цікавить і співробітництво ЄБРР та нашої держави.

● *Загреб*

Голосували за Палату жупаній

За попередніми неповними даними, правляча партія Хорватське демократичне співтовариство лідирує на виборах, що відбулися в неділю, до верхньої палати — Палати жупаній (областей) парламенту Хорватії. Про це повідомив на прес-конференції голова центральної виборчої комісії Хорватії Іван Мркоnич. Наступний за нею лівий блок Соціально-демократичної партії та Хорватської народної палати. У населених сербами областях Східна Славонія, Баранья та Західний Срем за рішенням голови Тимчасової адміністрації ООН Жака Клайна голосування було продовжено на один день у зв'язку з тим, що в неділю протягом кількох годин багато виборчих дільниць у Східній Славонії було зачинено з технічних причин.

● *Ліма*

Здається, є прогрес

На переговорах про розв'язання кризової ситуації із заручниками в резиденції посла Японії у Лімі «є певний прогрес», заявив у перуанській столиці координатор комісії гарантів діалогу між урядом та терористами католицький священник Хуан Луїс Сіпріяні. «Сьогодні ми не можемо говорити про подробиці, але прогрес у діалозі є», — підкреслив він у бесіді з групою журналістів.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та закордонних агентств.

... А думають про Київ

Світова преса продовжує обговорювати договір про союз Росії та Білорусі. Угорська газета «Мадьяр хірлап», зокрема, пише:

Дослівно

Побоювання, що Москва почала відроджувати Радянський Союз, явно перебільшені. Білорусь входила в ядро сформованої 1991 року Співдружності Незалежних Держав — утворення, яке відбивало інтереси різних країн. Нема нічого дивного, що сьогодні Росія і Білорусь зміцнюють свої давні відносини. Для Мінська новий союз винятково важливий, але вигідний він і для Москви. Хоч би як дивно це звучало, але в договорі про союз відображено і той факт, що Україна для Росії важливіша Білорусі. Цей договір можна розглядати як запрошення, адресоване Києву, до співробітництва.

Судді своє слово сказали. А політики?

Триває скандал навколо вироку берлінського Вищого суду у справі про вбивство чотирьох іранських опозиціонерів у ресторані «Міконос» у вересні 1992 року. Його коментує німецьке радіо «Дойче велле». Двох із п'яти виконавців цього вбивства на замовлення засуджено на довічне ув'язнення, але основний тягар вини берлінські судді поклали на іранське керівництво.

І політичні висновки з рішення суду було зроблено негайно. Керівництво Ірану відкликало з Німеччини свого посла. У відповідь такий самий захід здійснило керівництво кількох європейських країн, у тому числі й Німеччини, які зажадали, аби їх посли повернулися з Тегерана на батьківщину. Як повідомляє газета «Тюрингер альгемайне», «тепер слід подумати, що робити далі. Ніхто не зацікавлений у продовженні ескалації взаємин з Іраном, навіть коли найближчим часом західним політикам доведеться вислуховувати не найприємніші заяви Тегерана. Берлінські судді заслуговують на всіляку повагу; вони довели свою незалежність та відкрито назвали речі своїми іменами. Однак на цьому їхня місія завершується. Тепер справа за політиками».

«Що робити? — таке запитання ставить і газета «Зюддойче цайтунг». — Безапеляційна відмова від будь-яких стосунків з Іраном — шлях безперспективний. США вже вісімнадцять років бойкотують цю державу, а іранський режим знай міцніше. Тому, наперекір вироку берлінського суду, Німеччині не слід поривати стосунків з Іраном. Можливо, від тактики «критичного діалогу» слід відмовитися, але європейські політики мають обрати нові принципи взаємин із Тегераном».

ОДЕРЖИМА ДУХОМ

(До питання про соціально-демократичні погляди Лесі Українки)

СЬОГОДНІ, коли соціал-демократичні дії та принципи займають дедалі помітніше і впливовіше місце в політичному житті, постать Лесі Українки не тільки, як поетеси, а й як теоретика та ідеолога Групи УСД викликає особливий інтерес.

Століття тому Леся Українка замислювалася над долею України та її народу, шукаючи виходу із тієї ситуації, той шлях, який привів би до організації власної політичної сили:

Ми паралітики з блискучими очима,
Великі духом, силою малі.
Орлині крила чуєм за плечима,
Самі ж кайданами прикуті до землі.

(«Товаришці на спомин», 1896 р.).

Сформована під ідейним впливом Драгоманова, вона створила власний політичний світогляд, який базувався на принципах та діях соціал-демократії. В історії суспільно-політичної думки нашої держави Леся Українка як теоретик та ідеолог УСД є творцем і найбільш яскравим представником національної концепції соціал-демократії, відбудованої на українському ґрунті, в українських обставинах і в українському середовищі.

Практичну реалізацію соціал-демократичних поглядів Лесі Українки знаходимо і у виданнях Групи УСД, і в низці власних суспільно-політичних і публіцистичних її творів. Так, вона була співавтором (разом із І. Стешенком та М. Кривинюком) таких видань УСД, як «Програма соціал-демократії» та «Про соціал-демократичну роботу серед українського селянства». Леся Українка була також автором брошур: «Михайло Петрович Драгоманов (український емігрант)», «Царі, пани, а люди», «Додаток» із викладом соціал-демократичних позицій до українського перекладу «Хто з чого живе?» Д. Самуеля, «Яке наше життя під московськими царями» (видана не була). Перу Лесі Українки належить також «Оцінка «Нарису «Програми української партії соціалістичної», що документально засвідчила її рідна сестра Ольга Косач-Кривинюк



Валентина Гошовська

Важливим джерелом для розуміння суспільно-політичних поглядів Лесі Українки є її оцінка найбільш поширених політичних, економічних та соціальних видань того часу. Серйозно й уважно студіювала Леся і «Капітал». Так, у листі від 30 серпня 1897 року до сестри Ольги вона писала: «... половину «Капіталу» «проштудировала» (читати його не можна), і, знаєш, чим далі читаю, тим більше розчаровуюсь: я не бачу тієї «строгої системи», про яку говорять фанатики сеї книжки, бачу багато фактів, чимало дотепних гіпотез і ще більше просто дотепів» («Хронологія», с. 398).

Леся Українка не бачила в марксистському вченні тієї строгої системи, яка є головною рисою будь-якої політичної ідеології, а саме — чіткої структури позицій, ідей і положень. Крім того, вона обурювалася, що ця праця розраховує на сліпу віру народу, а, на її думку, необхідне поступове переконання його в необхідності суспільно-політичних та економічних змін у країні шляхом просвіти широких мас населення і виховання в них свідомості і мислячої національної сили.

Леся Українка виступила з позиції схильності не до збройної боротьби, а до еволюційних поступових змін. Так, селянські страйки 1902 року викликали велику її стурбованість, спонукаючи замислитися над проблемами вибору тактики. У листі до М. Кривинюка від 14 лютого 1902 року Леся писала: «Демонстрації добрі, коли вони результат запалу і революційного настрою, а яко спосіб викликання того запалу і настрою вони навряд чи практичні. І сама форма їх: віддавання себе голіруч під нагайки, шаблі й кулі, — якась прикра і, здається мені, ентузіазму викликати не може. Поправка: деякі результати, певне, будуть, але чи оплатяться вони? Чи не краще б ту силу обернути на прелімінарну (попередню. — В. Г.) роботу, організаторську і т. д.?»

Леся Українка неодноразово підкреслювала, що будь-якому політичному і національному рухові народу мусить передувати організаторська, теоретична робота серед найширших мас населення. Вона відкидала будь-які збройні страйки, виступи тощо, як криваві та неефективні.

Вагомою для характеристики Лесі Українки як соціал-демократичного теоретика є її своєрідна полеміка з лідером УСД Галичини і Буковини М. Ганкевичем, стаття якого «Етика і політика» викликала різкий спротив Лесі. У відповідь на неї вона написала статтю «Замітки з приводу етики і політики. Ціна поступу». Цей виступ Ю. Лавриненко назвав таким, що «належить до насильних документів глибини і сили Лесиної думки. Вона ніби випередила в проблемі політичної етики свій час на кілька десятків років і пророче передбачила ті світові катастрофи тероризму, прихід яких віщували для неї оті, на початку ніби незначні, міркування про терор і непричетність етики до політики».

Різке засудження і несприйняття нею викликала головна ідея статті Ганкевича — положення про необхідність і неминучість терору в політичній боротьбі, й особливо думка про несумісність таких понять, як політика й етика, про абсолютну непричетність етики до політики. У своїй статті Леся розвиває соціал-демократичну концепцію соціального і суспільного прогресу, давши їй назву «Ціна поступу». Авторка категорично заперечує думку Ганкевича, що ціна поступу, себто плата за соціальний і суспільний розвиток, повинна бути кривавою. За Лесею Українкою, вона має бути мирною, такою, що керується інтересами «загального добра», інтересами народу. Леся Українка обстоює власне твердження, що політична боротьба може бути і чесною, і безчесною, що її характер визначається характерами тих партійних і суспільно-політичних діячів, які беруть у ній участь.

На її думку, «чиста справа», себто політична боротьба за поліпшення умов життя народу, за реалізацію в практичному житті ідеї соціальної справедливості та за державну самостійність України — одне з головних завдань національного соціал-демократичного руху — повинна здійснюватись «чистими способами». Головним принципом цих «чистих способів» партійної боротьби Леся Українка проголошує гуманістичну ідею як найвищу цінність людської особистості та всього народу, недопустимість нівеляції та ігнорації їх інтересами. Отже, Леся Українка однією з перших проголосила важливий принцип необхідності гуманістичної ідеї, врахування інтересів людини в процесі політичної боротьби.

Концепція суспільно-політичних поглядів Лесі Українки як ідеолога української соціал-демократії є цілісною системою, формування якої припадає в основному на кін. XIX— поч. XX століття. Основу цієї політично-світоглядної системи складають головні соціал-демократичні положення, пристосовані до українського національного середовища. Леся Українка своєю суспільно-політичною діяльністю вписала яскраву і дуже важливу сторінку в історію української думки, сторінку, що являє собою репрезентацію соціал-демократії як українського національного феномена. До цієї сторінки звертаються сучасні мислителі, знаходячи там своєрідне пояснення сьогоднішніх проблем і питань, осмислюючи її ідеї на тлі нової культурно-історичної епохи.

Валентина ГОШОВСЬКА,
народний депутат України,
професор.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань законності і правопорядку готує до другого читання проект закону про внесення доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України у зв`язку з посиленням боротьби з порушеннями бюджетного законодавства. Законопроект підготовлений спільно з Комісією з питань бюджету та Інститутом законодавства Верховної Ради України.

Як показала перевірка, проведена Тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України щодо порушень законів «Про державний бюджет України на 1994 рік» та «Про державний бюджет на 1995 рік», мають місце факти грубого порушення посадовими особами бюджетного законодавства. Такі дії спричиняють значну шкоду інтересам держави і суспільства.

Непоодинокі випадки прийняття посадовими особами нормативних актів щодо змінення видатків бюджету всупереч встановленому законом порядку. Наприклад, було виявлено факти видання органами виконавчої влади постанов про надання кредитів, не передбачених бюджетом. Лише за трьома такими постановами на порушення закону у 1994 році було подано кредитів на суму 28,7 трлн. крб., більша частина яких (21,2 трлн. крб.) своєчасно не повернута.

У 1995 році невиконання бюджету склало 209,4 трлн. крб., що дорівнювало 14,8 відсотка загального обсягу доходної частини бюджету. Це пояснюється не лише складною економічною ситуацією в Україні, а й украй незадовільною бюджетною дисципліною. Не поліпшилися справи і нинішнього року.

За офіційними даними, минулого року Головним контрольно-ревізійним управлінням України проведено 75 тисяч ревізій і перевірок з питань законності і цільового використання коштів державного і місцевих бюджетів та позабюджетних коштів і матеріальних цінностей. В кожному третьому із загальної кількості перевірених підприємств, установ і організацій встановлено факти незаконного витрачання, недостач, розкрадання коштів і матеріальних цінностей на загальну суму 623 млн. гривень, або в 5 разів більше, ніж в 1995 році.

Боротьба з такими правопорушеннями, в тому числі і шляхом кримінально-правового впливу, особливо актуальна. Однак, чинне кримінальне законодавство у цій частині потребує вдосконалення.

Хоча у Кримінальному кодексі України є ст.105, що передбачає кримінальну відповідальність за зловживання владою або посадовим становищем, вона надто широко сформульована. Тому ця норма виявилась недостатньо ефективним засобом боротьби з деякими різновидами посадових зловживань підвищеної небезпечності, у тому числі порушеннями бюджетного законодавства. Щоб зосередити увагу державних органів всіх рівнів, суспільства в цілому на необхідності боротьби саме з такими злочинами, є потреба у прийнятті відповідних спеціальних норм.

Крім того, таким шляхом законодавець може посилити покарання за ці злочини, визначити більш специфічні і ефективні види і розміри покарань.

У проекті закону пропонується доповнити Кримінальний кодекс України двома такими нормами. Оскільки бюджетне законодавство —своєрідна фінансова конституція держави, а злочини в сфері обігу бюджетних коштів посягають на економічну могутність України, це дає підстави включити запропоновані у проекті статті до глави 1 Особливої частини Кримінального кодексу (інші злочини проти держави).

Ці статті Кримінального кодексу сформульовано з урахуванням чинного бюджетного і кримінального законодавства. У зв`язку з цим автори проекту прагнули до забезпечення оптимального співвідношення санкцій запропонованих норм з іншими статтями Кримінального кодексу України і відповідності стандартам, закріпленим у кодексі останнім часом.

Запропонований законопроект прийнято Верховною Радою України у першому читанні.

Комісіям з питань законності і правопорядку та з питань бюджету доручено, з врахуванням зауважень і пропозицій, висловлених народними депутатами України, підготувати законопроект на розгляд у другому читанні.

Комісія з питань Чорнобильської катастрофи розглянула підсумки організації санаторно-курортного лікування та оздоровлення у 1996 році осіб, які постраждали внаслідок катастрофи та перспективу на 1997 рік.

Члени комісії констатували: згідно з Законом «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», у 1996 році оздоровленню і санаторно-курортному лікуванню підлягало 3,2 млн. осіб, з яких 945 тис. складали діти. Потреба у коштах на ці цілі становила 1360 млн. грн.

Враховуючи обмеження коштів, Мінчорнобиль визначив пріоритетні контингенти для надання санаторно-курортного лікування та оздоровлення. Це — діти, вагітні жінки та учасники ліквідації наслідків аварії 1-ї та 2-ї категорій, які потребують його за станом здоров`я.

Організація саноторно-курортного лікування та оздоровлення здійснювалась згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 6 липня 1995 року «Про затвердження Положення про порядок організації оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

За 1996 рік було оздоровлено 502,4 тис. постраждалих, з яких 453,4 тис. (90 відсотків) склали діти, але це лише 48 відсотків від усіх постраждалих дітей.

У порівнянні з 1995 роком, у 1996 році оздоровлено дітей на 32 тис. більше, або на 7 відсотків. В структурі оздоровлених —62 відсотки дітей, які отримали санаторно-курортне лікування. З них 8 відсотків склали діти до 10 років.

Оздоровлення постраждалого населення, як і в попередні роки, проведено лише за кошти Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту громадян.

Щодо пропозицій комісії від 16 травня 1996 року «Про заходи щодо поліпшення організації санаторно-курортного лікування та оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» про часткове фінансування вартості путівок для санаторно-курортного лікування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та працюють на підприємствах області, проводиться за рахунок фонду соціального страхування підприємств, а також фінансування витрат на харчування та культурне обслуговування дітей в дитячих санаторно-курортних й оздоровчих закладах місцевого та відомчого підпорядкування за рахунок Фонду соціального страхування відповідних міністерств, відомств, установ, організацій та підприємств, місцевих бюджетів та позабюджетних фондів залишились не виконаними. Також залишились без належної уваги з боку Мінчорнобиля, МОЗ та міністерства освіти рекомендації комісії щодо організації оздоровлення дітей дошкільного віку.

Держадміністрації організовували оздоровлення шляхом укладання угод з санаторно-оздоровчими закладами, використовуючи місцеві оздоровчі заклади, підпорядковані різним міністерствам і відомствам. Однак, далеко не всі області використали можливості місцевої бази, а перевезення дітей на значну відстань до санаторіїв на курортах підвищило витрати на 1 путівку. Якщо у Вінницькій, Тернопільській, Житомирській та інших областях на місцевих базах отримали оздоровлення та лікування 60-83 відсотки дітей, то у Київській, Кіровоградській, Харківській, Луганській - від 4 до 12 відсотків.

Слід підкреслити, що вимога пункту 4 «Порядку виплати компенсації середньої вартості путівки на санаторно-курортне лікування та відпочинок дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», затвердженого наказом Мінчорнобиля нр 102 від 30.10.95, на письмове звернення та довідку про неможливість надання путівки обмежує права постраждалих на отримання компенсації та суперечить Закону «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (ст.30, п.5) та розпорядженню Кабінету Міністрів нр 695-р від 30.10.96.

З метою поліпшення санаторно-курортного лікування диспансерної групи дітей Міністерство з надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи розробило перелік санаторно-курортних закладів, що постійно приймають на лікування хворих дітей, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. Перелік подано до Кабінету Міністрів на затвердження.

Проте у 1996 році залишились невирішеними питання своєчасного та достатнього фінансування.

Зважаючи на медичну, соціальну і політичну важливість організації санаторно-курортного лікування та оздоровлення, комісія рекомендувала Кабінету Міністрів України:

здійснювати постійний контроль за виконанням «Положення про організацію оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», затвердженого постановою КМУ нр498 від 06.07.95 р. Слід прискорити затвердження Переліку санаторно-курортних закладів, що постійно приймають на лікування дітей, постраждалих внаслідок Чорнобильської катстрофи й не допустити зменшення видатків, які йдуть на формування Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту населення.

Міністерству України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи необхідно передбачити виділення на початку року 30 відсотків замовлених річних лімітів до затвердження Державного бюджету для організації оздоровлення та санаторно-курортного лікування постраждалого населення, в першу чергу дітей під час зимових канікул.

Наголошувалось, що обласні державні адміністрації мають посилити відповідальність посадових осіб за організацію оздоровлення та цільове використання коштів, що виділяються на оздоровлення із Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення. Забезпечити часткове фінансування оздоровлення дітей в місцевих оздоровчих закладах за рахунок місцевих бюджетів, позабюджетних фондів, коштів відповідних міністерств, відомств та підприємств. Фонду соціального страхування доручено вирішити питання про 50-ти відсоткове фінансування вартості путівок для санаторно-курортного лікування постраждалих 1-ї і 2-ї категорій, які працюють на підприємствах і в організаціях, і які відраховують у Фонд страхові внески.

Прес-служба Верховної Ради України.

УКРАЇНСЬКА СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЯ ЯК СВІТОВИЙ ФЕНОМЕН

Припинити запозичення ззовні і приректи організм до розвитку «зсередини» означає умертвити його —розвиток зсередини починається тільки у трупа.

Рудольф фон Ієрінг.

У вітчизняних засобах масової інформації спостерігається зростання уваги до проблем розвитку соціал-демократичного руху в Україні. Таке явище є цілком зрозуміле та закономірне, особливо з огляду на сталу тенденцію приходу до влади саме соціал-демократично орієнтованих політичних сил у країнах Східної та Центральної Європи.

Своє ставлення до проблем соціал-демократії як українського національного феномена висловила й народний депутат України Валентина Гошовська («Голос України», 19 грудня 1996 року). Нам, як послідовним та свідомим прихильникам соціал-демократичних ідеалів та цінностей, безумовно, приємне її щире вболівання за долю сучасної української соціал-демократії. Ми також цінуємо вагомий внесок, який зробила В. Гошовська в справу пропаганди історичних коренів соціал-демократичного руху на українських теренах, що особливо стосується висвітлення діяльності групи «Українська соціал-демократія» та діяльності такої визначної соціал-демократичної постаті, як Л. Українка. Однак, цілком поділяючи стурбованість В. Гошовської станом справ в українській соціал-демократії, ми, саме з принципових міркувань, не можемо погодитися з цілою низкою її висновків.

Головною пафосною тезою В. Гошовської є твердження про відсутність «грунту» в сучасних українських партій, «бо їхні політичні платформи, програми і статути будуються без знання української основи, без осмислення і використання національної традиції в історії політичної думки». Конкретизацією цього вихідного положення є подальша констатація того сумного факту, що, «мабуть, мало хто навіть із сучасних соціалістів здогадується, що соціалізм в Україні має власну національну традицію».

Така констатація абсолютно не відповідає дійсності. У преамбулі до нової редакції програми СДПУ, яку було прийнято в червні 1996 року на VIII з'їзді, цілком однозначно записано, що СДПУ визнає себе спадкоємницею кращих традицій соціал-демократичного руху в Україні.

ВОНА «розглядає себе як основного ідейного спадкоємця тих українських культурно-політичних течій, речником яких був Михайло Драгоманов». «Наші корені сягають 1890 року, коли у Львові відбувся перший з'їзд Української радикальної партії», яка проголосила «свою відданість справі соціального реформізму, політичного демократизму, піднесення української культури, етичного соціалізму та антиклерикалізму». До своїх ідеологічних першоджерел СДПУ зарахувала теоретичні напрацювання послідовників та учнів Михайла Драгоманова — Михайла Павлика, Івана Франка, Богдана Кістяківського та Лесі Українки. Крім цього, СДПУ підкреслила своє особливе ставлення до діяльності Володимира Старосольського — провідника та ідеолога УСДП, ім'я якого стало «символом опору правому та лівому тоталітаризмові».

Наші головні розбіжності з В. Гошовською лише випливають з того, в який спосіб тлумачити українську національну соціал-демократичну традицію, далі вони сягають проблеми поєднання національних коренів з історичним досвідом міжнародного соціал-демократичного руху та виходять на рівень осмислення сучасних проблем, які стоять перед незалежною Україною.

Схематично логічні конструкції В. Гошовської мають такий вигляд. Перша — сучасні українські соціал-демократи лише декларують свою відданість українській соціал-демократичний традиції («біда в тому, що, як правило, заявки про використання попереднього досвіду і традицій є тільки голі фрази»). Друга — головною причиною успіху західноєвропейських соціал-демократичних партій (у конкретному випадку — соціал-демократичної партії Австрії) є грунтування на тривалій соціал-демократичній традиції («сучасна програма і платформа не є запереченням, виступають як еволюційне продовження і розвиток у нових політико-економічних умовах засад австрійської соціал-демократії минулого століття»). Третя — за умов відсутності національних коренів сучасні соціал-демократи беззастережно компілюють практику світової соціал-демократії («політичні діячі часто на ходу хапають і використовують те, що загальновідомо і загальнодоступне»). Четверте — їхні пропозиції українському суспільству є чимось незрозумілим й недоречним («це якісно нове явище, яке не має традицій у національній думці» та не виходить з «грунтовного аналізу сучасної ситуації в Україні»). П'яте, як висновок, чи вирок: сучасні українські соціал-демократи, які претендують на роль ідеологічних провідників «третьої сили», відверто «плавають», вони займаються чим завгодно, тільки не розв'язанням численних актуальних проблем, які постали перед українським суспільством.

СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНА партія України ніколи не приховувала свого ставлення до драгоманівської традиції як альтернативної, з одного боку, щодо націонал-романтизму та хуторянсько-ізоляціоністських ідеалів, а з іншого — ортодоксального марксизму, з притаманними йому ідеями історичного детермінізму, диктатури, революціонаризму та ідеологічної нетерпимості.

У доктринальній роботі М. Драгоманова «Вольний союз —Вільна спілка» (1884 р.) ми можемо знайти найактуальніші ідеї сьогодення: пріоритет прав людини, необхідність зміцнення місцевого самоврядування та проведення соціальних реформ (зокрема розвиток соціального партнерства), повернення України до Європейського культурного співтовариства (засобом чого є боротьба за права людини), критика централізму, революціонаризму та псевдодемократії терористично-революційного зразка. Значною мірою всі ці ідеї знайшли своє відображення в програмових положеннях Української радикальної партії.

Ми свідомо мали на меті встановити діалог з тією традицією, яка виходила з пріоритету загальнолюдських цінностей, наголошувала на своїй відданості реформаторським підходам, ідеям європейської України, чітко підкреслювала належність українців, усіх представників народу України незалежно від їх походження до спільного європейського культурного тла. Згадаємо, як охарактеризував культурну позицію драгоманівської традиції академік Б. Кістяківський: «... у згоді зі своєю головною тезою, що **Національність і її вияви, особливо національна мова, мають бути знаряддям проведення гуманітарних або загальнолюдських ідей у ті або інші народні маси** (виділення наше), М. П. Драгоманов викладає й свої думки про самостійну українську культуру».

Ми наголошували і далі будемо наголошувати на гуманітарній спрямованості національної соціал-демократичної традиції. Бо, як підкреслює відомий український вчений М. Попович, «з точки зору соціал-демократичних цінностей немає місця ваганням: Україна має обрати гуманітарні, політичні цінності Європи, тим більше, що вони укорінені в нашій традиції більше, ніж ми це усвідомлюємо». Це означає утвердження **етичності** нашої діяльності, її спрямування на захист гідності людини: всюди та повсякчас. Саме етичне розуміння шляхів побудови справедливого суспільства, апеляція до цінностей **свободи, справедливості, солідарності**, які конкретизуються у вимогах поступової та неухильної розбудови незалежної України на засадах кейнсіанської економіки, соціального партнерства, парламентської демократії, й різнить нас від націонал-романтиків та ортодоксальних марксистів.

Виходячи з цього контексту, ми можемо абсолютно впевнено стверджувати, що Соціал-демократична партія України є принаймні, не менш **традиціоналістською,** навіть порівняно з соціал-демократичною партією Австрії, про яку згадує шановна Валентина Андріївна. СДПУ в своїх програмових документах апелює до української реформістської традиції і залишається партією реформістського спрямування. У той час, як ідеологія світової соціал-демократії за останнє сторіччя зазнала вельми відчутних змін. Це виявилось якраз у поступовій відмові соціал-демократичного руху від догматично інтерпретованого марксизму як єдиного світоглядного, філософського обгрунтування політичного курсу, на користь ідеології соціальних реформ. Ці реформи було здійснено в стратегічному партнерстві з профспілками, в ім'я реального захисту інтересів найманих працівників.

Так, перша — Хайнфельдська — програма СДП Австрії («Програма принципів», 1888—1889 рр.) була цілком побудована на марксистських постулатах, за винятком певних розбіжностей у тлумаченні державознавчих питань. У наступній — Брюннській — програмі (1899 р.) вже наочно проглядається дух компромісу та соціального партнерства. Віденська програма (1901 р.) піддала ревізії ряд наріжних установок Хайнфельдської програми, особливо в питаннях парламентаризму та влади. Важливим етапом у розвитку СДПА стало прийняття Лінцької програми (1926 р.), в якій було визначено, що соціалізм може бути побудований тільки парламентськими засобами. Віденська програма (1958 р.) вже рясніла «реформістсько-кейнсіанською» термінологією на кштальт: «держава загального добробуту», «цілковита зайнятість», «розширення участі працівників в управлінні виробництвом», «підвищення пенсій та зарплати» тощо. Велику роль у трансформуванні ідеологічних засад СДПА відіграли ідеї представників так званого «австромарксизму» (Отто Бауер, Макс Адлер, Карл Реннер), а у повоєнні часи — думки Б. Каутського, К. Чернеця, Й. Хіндельса, Б. Піттермана, Б. Крайського, Ф. Враницького.

Такі самі тенденції спостерігалися й у розвитку ідеологічно-програмових установок соціал-демократичної партії Німеччини. Виняткове значення для її історичного розвитку мало прийняття Бад-Годесбергської програми (1959 р.), підгрунтям якої стали ідеї таких визначних історичних постатей, як Віллі Айхлер, Леонард Нельсон, Едурад Бернштейн. В ній, серед іншого, задекларовано уявлення про соціалізм як про **морально-етичну необхідність.** положення про **гідність особистості як самоціль,** відмова від **ідеї насильницької, революційної зміни** форми власності.

З НАВЕДЕНОГО вище, неважко побачити й усю безпідставність звинувачень В. Гошовською сучасних українських соціал-демократів у буцімто бездумному запозиченні досвіду світової соціал-демократії і нехтуванні національної традиції.

Окрім цього, на нашу думку, спроби протиставлення міжнародної соціал-демократії національним соціал-демократичним традиціям є дуже небезпечними і такими, що не відповідають самому духу та програмним засадам діяльності світового соціал-демократичного співтовариства. Хочеться нагадати зміст принципового 23 параграфу Стокгольмської декларації Соціалістичного Інтернаціоналу (1989 р.) де, зокрема, зазначається: «Демократичні соціалісти прийшли до визначення своїх цінностей відмінними шляхами. Вони виникли в рамках робітничого руху, народно-визвольних рухів, культурних традицій взаємодопомоги та культурної солідарності. Ці цінності також поповнювались за рахунок світових гуманістичних традицій. Попри відмінності в культурі та ідеології, всі соціалісти єдині в своїх поглядах, відповідно до яких світове товариство, що грунтується на засадах миру і демократії, забезпечує дотримання принципів свободи, справедливості та солідарності».

Не хочеться вірити в те, що шановна Валентина Андріївна, направді вважає, що ідеї **свободи, справедливості** та **солідарності,** принципи **ідеологічного плюралізму** та **терпимості** є якісно новим явищем, «яке не має традицій у національній думці».

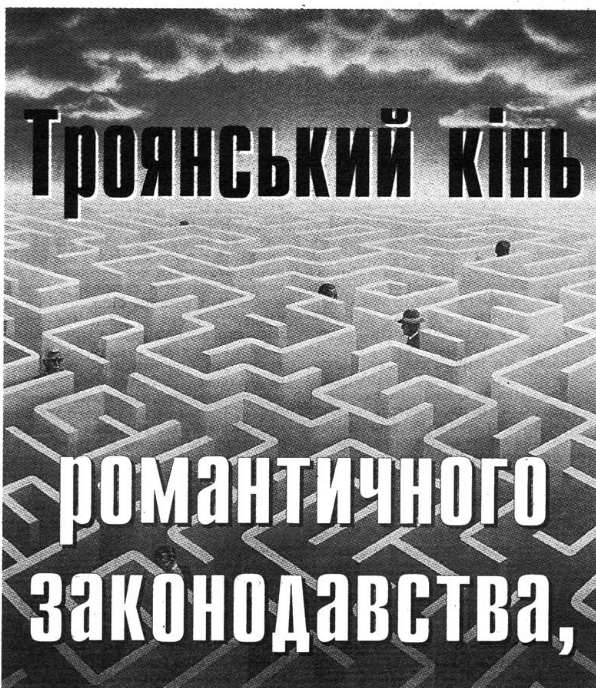
У Програмі СДПУ підкреслюється, що «світова соціал-демократія явила світу найдієвіший зразок і найліпшу модель суспільного розвитку, наслідування якого дає народам мир, добробут і процвітання». Напевно, урядова діяльність соціал-демократичних партій не була б такою ефективною, якби вона не спиралася на практичну реалізацію відповідних програмних положень. Тому ми віримо і впевнені, що відповідні положення нашої програми, які стосуються ідей реформування вітчизняної економіки на кейнсіанських засадах, розбудови в Україні громадянського суспільства через впровадження системи соціального партнерства, послідовної демократизації політичного життя, забезпечення неухильного дотримання прав і свобод особистості та забезпечення умов ідеологічного плюралізму та толерантності, є **єдиною, дійовою альтернативою** хибному курсу правлячої номенклатурної верхівки та спробам неокомуністичного реваншу.

На нашу думку, головною помилкою В. Гошовської, якій ми щиро вдячні за критичний аналіз проблем розвитку української соціал-демократії, є намагання мислити категоріями української та світової суспільної думки кінця XIX сторіччя, до того, лише в певних рамках ідейного підходу. Через це великою мірою поза її увагою залишалася найпотужніша національна соціал-демократична та соціал-ліберальна традиція —традиція М. Драгоманова, І. Франка, М. Павлика, Б. Кістяківського, В. Старосольського. Саме та традиція, яка витримала перевірку часом і відповідає духові сьогодення, потребам модернізації та соціального прогресу.

Безумовно, історичні національні традиції мають бути фундаментом будь-якої теорії чи ідеології, яка претендує на розв'язання найактуальніших питань суспільного розвитку. Але поза критичним осмисленням вони ризикують залишитися тільки «фундаментом», без «міцних стін та стелі», тобто будуть придатні лише для ностальгічних теоретичних екскурсів на кштальт відвідання «історичних пам'яток архітектури».

Юрій БУЗДУГАН,
народний депутат України, голова ради СДПУ;
Антон ФІНЬКО,
член правління СДПУ.

Троянський кінь романтичного законодавства,



або У лабіринті євразійства та прагматизму

***ОСКІЛЬКИ** в сучасній Україні гуманітарні проблеми не вважаються пріоритетними, хорошим тоном стало піклуватися насамперед про метал, цукор, зрештою, про спирт, гадаємо, слушно додати до списку неоподатковуваної підприємницької діяльності й певну частину видань засобів масової інформації. Сьогодні дійшло до того, що зарубіжні ЗМІ, користуючись недосконалістю відповідного законодавства, не тільки не поповнюють державну скарбницю, а й існують в Україні як українські. «Все змішалося в домі Облонських», — скрушно зітхав великий класик.*

«Лжа викликає лють у росіян»

«Мені скажуть, що це не так важливо. Ні! Це надто важливо! Це означає, що уряд не вміє знайти освічених людей для редакції своїх законів... Це явище страшне, воно примушує гостро хвилюватися про майбутнє, бо носить на собі знак бездарності».

Микола Огарьов.
Із зауважень на полях опублікованого коронаційного маніфесту Олександра II.

Підзаголовок до розділу взято з газети «Труд. Украина» (21.03.1997 р.). Гарний підзаголовок. Якщо розсунути його етнічні кордони, то стане зрозуміло, що лжу, або брехню, не поважають люди не лише на просторах від Смоленська до Тихого океану. Справді бо: «Стався до інших так, як хотів би, щоб ставилися до тебе».

Але хіба є правдою інформативне повідомлення «Чиї ви, хлопці, будете?» (25.03.1997 р.) про візит військових кораблів НАТО в Україну, де йдеться про якусь «третю оборону Севастополя» (вочевидь, маються на увазі дві прогрaні Російською і Радянською імперіями)? За вікном же не часи «холодної війни», а пора «Партнерства заради миру».

Або інша публікація, в заголовок якої винесено святі тургенівські слова (того самого Івана Тургенєва, котрий, на відміну від багатьох нинішніх діячів російської культури, із симпатією ставився до української літератури, зокрема до творчості Т. Шевченка та Марка Вовчка): "Не будь тебе, як не впасти у відчай". Ідеться в замітці про народження у Львові російськомовної газети «Галицкие вести». Проте автор її, кажучи про розширення впливу російської культури в Західноукраїнському регіоні (і сам факт, відображений у публікації, — тому свідоцтво), все-таки не забув про мусовану тезу «друзів» україно-російських гуманітарних контактів і нагадав читачам про неіснуюче «ущемлення прав російськомовного населення України».

Якщо вірити трудівцям, то новини про російське мистецтво у Львові — «місті запеклого українського націоналізму», передаються як щось надзвичайно таємниче, лише «із вуст в уста». Що тут скажеш?

Звичайно, приклади такої «об'єктивної» журналістики авторів газети «Труд. Украина» можна продовжити, проте звернімо увагу й на відповідне розміщення матеріалів на шпальтах газети — воно теж віддзеркалює світоглядні позиції та політичні симпатії трудівців. Поряд з інформацією із Росії — кореспонденція про життя в Україні тощо. Буває, автори обох вживають займенник «наша» стосовно до країни, про яку йдеться, і виходить, що для журналістів «Труда» все «наше» — і те, що в Росії, і те, що в Україні. Отакий суперінтернаціоналізм — відверте свідчення радянсько-союзної свідомості (іншими словами — російсько-імперської).

Редактор газети «Труд. Украина» Станіслав Прокопчук пообіцяв не лише відповісти на запитання, а й переконати, що кероване ним видання відстоює українські інтереси. Гадаємо, майбутня розмова буде цікава і для наших читачів.

Серед учорашніх російських, а сьогодні (юридично) українських газетних видань «Труд. Украина», на мій погляд, найменше відреагував на зміну країни свого місцезнаходження. «Известия. Украина», «Комсомольская правда. Украина» мало відгукуються на місцеве життя (а це було однією з умов їхнього узаконення в Україні). Комсомолка» присвячує нашій державі в основному суботні числа. Здається, тут уже менше матеріалів, якими «радувала» читачів своєї газети Ольга Мусафірова, публікуючи «сенсаційні повідомлення» то про мелітопольських термітів, що підгризають основи української державності (?), то про знайдені у запасниках Донецького краєзнавчого музею віцмундир Миколи I та рукавичку Олександра III, то про «тяжку долю» в незалежній Україні улюбленця російської публіки естрадного співака Миколи Гнатюка. Або згадаймо «розслідування» цієї газети «Украина держится зубами за свой золотой запас», побудоване на зловмисній підтасовці «фактів», чи скандальний передрук в «Известиях» фальшивки про 30 мільйонів доларів Л. Кравчука, нібито виявлених ізраїльськими митниками і які існували хіба що у фантазіях автора публікації.

Але є тема, спільна для всіх російськомовних видань в Україні, — плекання настрою ностальгії за СРСР, що тепер найчастіше знаходить свій вияв у повідомленнях, які можна умовно назвати «Лужковіада». Остання сторінка присвячена відкриттю московської фотовиставки «Кримська війна 1853—1856 рр. Героїчна оборона Севастополя». Московський мер повідомив читачам «Комсомольской правды. Украины», що «свідомість великої російської культури» зосереджено саме на південних українських берегах. А ми, наївні, досі були переконані, що насправді велика культура північного сусіда зосереджена все-таки в Санкт-Петербурзі, Москві та навколишніх містах і краях.

(Порушена проблема своєю важливістю обумовлює комплексний її розгляд: з погляду політиків, правознавців, культурологів, зрештою, фахівців у галузі психології. Хіба не є втягування українських читачів в інший етнополітичний світ чи запрошення їх перейматися буттям, хай і близького, (як вважається) за традиціями та історією, народу завуальованим способом продовжити стару політику асиміляції та нищення національної самобутності нашого народу, яку проводив тоталітарний режим СРСР?)

Читач, певно, чекає нашого пояснення: чому зауваження М. Огарьова взято як епіграф до розділу? Та тому, що чинне в Україні законодавство не лише не захищає державний інформаційний простір, а навпаки, сприяє проникненню до нас зарубіжних друкованих видань, які, м'яко кажучи, не допомагають втіленню в життя проголошеної Президентом України ідеї: «1995—2000 роки — період миру й загальнонаціонального єднання». Час відповідним міністерствам і комісіям Верховної Ради України проаналізувати, чи відповідає діяльність зареєстрованих в Україні російськомовних видань (одноіменні родичі яких виходять друком в Російській Федерації) нормам законів «Про інформацію», «Про мови в Україні», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», зрештою, Конституції України.

А поки цей процес триватиме, урядові та Президентові (оскільки тепер Президент є главою держави, а не виконавчої влади) слід ужити попереджувальних заходів щодо використання законодавчого вакууму та неузгодженості, з метою захисту інформаційного простору України.

«Неабияку важливість має для государя вибір радників...»

(Н. Макіавеллі).

«Ще раз нагадую, що Мінінформ згідно з Указом Президента не займатиметься цензурною діяльністю... Мінінформ насамперед координуватиме діяльність державних засобів масової інформації... Етап формування нашого інформаційного простору ще не завершився, і цим відверто користуються наші сусіди. Зокрема, Росія. Останнім часом вони справді зміцнили свої позиції в Україні. Великими накладами виходять у нас «Труд», «А и Ф», «Известия»... Мінінформ розроблятиме, виноситиме на розгляд уряду, парламенту законопроекти, пропозиції щодо поліпшення стану інформаційної політики держави».

З інтерв'ю міністра інформації Зіновія Кулика.

Як тут не згадати відому байку про кота Ваську, який слухає нарікання господаря й продовжує собі доїдати крадене курча. Мудрий І. Крилов радив «речей не тратить по-пустому, где нужно власть употребить».

У цьому випадку, на мій погляд, лише світоглядні принципи та політичні симпатії керівників відповідних міністерств і державних органів не дозволяють навести належний порядок в українському інформаційному просторі. Тобто все обумовлене визначальними координатами політики Президента України, яка ґрунтується на ідеях євразійства, технократизму, на невизнанні національної ідеї як основи гуманітарної політики незалежної держави (відповідні концепції розробляли й розробляють для глави країни його радники).

На прикладі ситуації, що склалася в інформаційному просторі України, чітко проглядається результат співпраці (теоретичної і практичної) євразійців і прагматиків-апаратників — фактичних господарів українського інформаційного ринку.

Про позицію міністра інформації З. Кулика йтиметься в наших майбутніх публікаціях, оскільки він обіцяв редакції дати інтерв'ю. А поки що звернімося до працівників Мінінформу. На запитання відповідає начальник відділу Міністерства інформації України **Володимир ЄВТЄЄВ:**

— Постановою № 614 Кабінету міністрів України на нас покладено завдання державної реєстрації друкованих засобів масової інформації. Місцеву пресу реєструють, відповідно, комітети інформації обласних державних адміністрацій. На сьогодні зареєстровано близько шести тисяч різноманітних видань.

— Чи здійснюється контроль за дотриманням видавцями законів України?

— Такого контролю досі практично немає. Єдиною причиною анулювання реєстрації може стати невихід протягом року хоча б одного числа нової газети чи журналу. В розроблених доповненнях та змінах до чинного законодавства ми пропонуємо ввести таку норму, як призупинення виходу ЗМІ, видавці якого порушують законодавство. Зараз цей документ — у Міністерстві юстиції. Чи ухвалять юристи таке доповнення, ми не знаємо.

— Як було зареєстровано російськомовні газетні видання «Комсомольская правда. Украина», «Труд. Украина», «Известия. Украина» тощо?

— Згідно з чинним законодавством. Коли надійшла перша заявка (від «Аргументов и фактов. Украина»), ми звернулися до Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Верховної Ради України з проханням визначитися з цього питання. Відповіді не одержали й дотепер.

— Чи не могли б ви поділитися своїми особистими думками щодо ситуації, яку ми обговорюємо?

— Тепер уже ясно, що деякі статті Закону «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» прийнято, як то кажуть, у демократичному запалі.

— Депутати випередили час?

— Так. Сьогодні закон потребує певних змін, спрямованих на захист українського інформаційного простору. Тим більше, що ми вже маємо заявки на видання інших газет та журналів, поява яких в Україні не поліпшить морально-психологічного клімату в суспільстві. До того слідом за першими ластівками летять наступні: є заявки на реєстрацію видань Білорусі, інших країн.

* * *

Порушивши проблему захисту українського інформаційного ринку, ми аж ніяк не зводимо все лише до фінансових втрат нашої держави (хоча ці кошти, безумовно, могли б бути використані для розвитку вітчизняної преси. До речі, про конкретні цифри втрат та інші аспекти цієї проблеми йтиметься в наступних публікаціях серії). Мова —про втрати моральні, про непоправну шкоду державотворчому процесу, якої завдають неукраїнські за змістом преса та засоби масової інформації. Адже вони не розширюють інформаційне поле України, не прилучають нашого читача до світового громадянського співтовариства та глобального культурного середовища. Вони насамперед виконують роль цілеспрямованого, а часто-густо й просто агресивного пропагандиста імперського способу життя, користуючись послугами авторів, які сповідують принципи, далекі від цивілізованих уявлень про загальнолюдські цінності. Тиражування українофобства не може привести у добросусідське майбутнє.

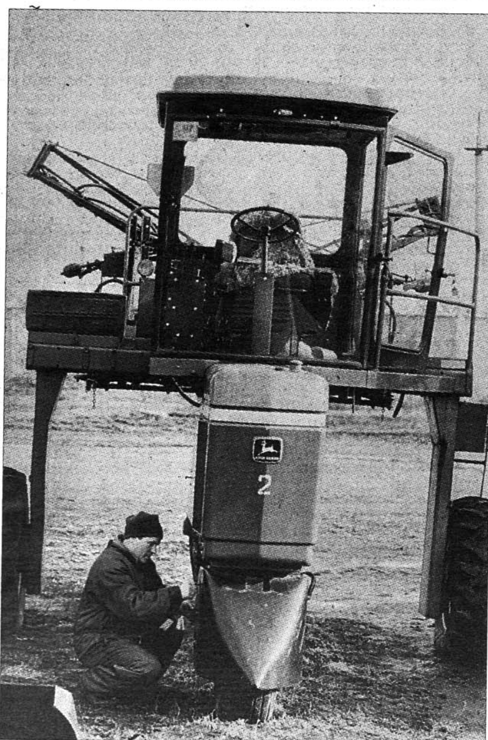
І останнє. Новоявлені газетні видання в Україні в основному готують україномовні журналісти. Чому б їм не стати справжніми поширювачами культуротворчих ідей і не розповсюджувати інформацію про російське життя в Україні нашою державною мовою? Упевнені, що цей крок благотворно вплинув би й на російськомовних читачів. Адже мова, як слушно зауважує московський письменник Ігор Волгін, — це «неписана конституція держави, недотримання духу якої веде до значних втрат, насамперед духовної влади».

Віталій АБЛІЦОВ.

Лідія ТИТАРЕНКО, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото).

Добре насіння на камені зійде

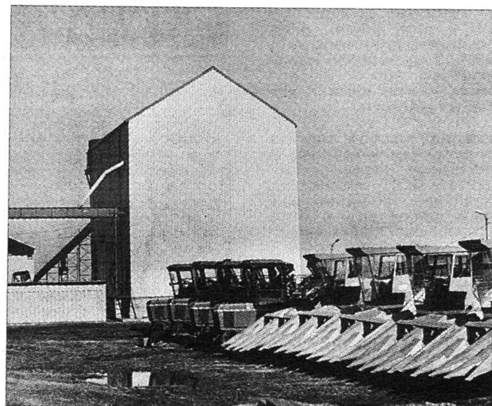




З часів золотого Трипілля, котре залишило нам високу культуру хліборобства, українські гречкосії з поважною побожністю ставилися до зерна, злаку, з якого «проізростає все живе».

Усоте пересвідчуєшся в глибині народної мудрості, побувавши на унікальному — принаймні, для України —підприємстві, де готують, можна сказати, леліють, насіння гібридної кукурудзи. З'явилося воно кілька років тому у селі Білозір'я Черкаського району.

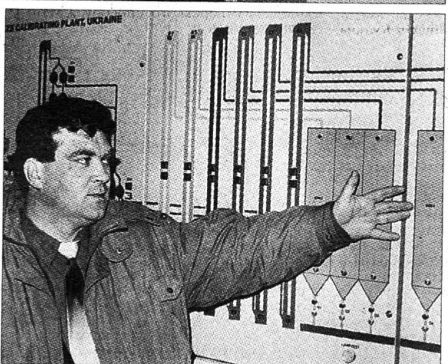
—Нині в Україні є два сучасних високотехнологічних кукурудзокалібрувальних заводи, збудованих за допомогою відомої американської компанії «Піонер» — в агрофірмі «Зоря» на Рівненщині та у нас, на Черкащині, — розповів заступник голови правління АТ «Маїс, Інк», котрому належить завод, Олександр Самойленко. — За рік наше підприємство виробляє 6 тисяч тонн добірного високопродуктивного насіння кукурудзи як зарубіжної, так і вітчизняної селекції. Реалізовуємо ми його сільськогосподарським підприємствам та фермерським господарствам різних агрокліматичних зон України і протягом п'яти років існування заводу не мали жодної рекламації. Навпаки, КСП Черкащини, Чернігівщини, Сумщини, Кіровоградщини та інших областей, котрі висівали на своїх полях насіння «Маїсу», брали на кожному гектарі прибавку у дві—три тонни зерна. Однак, на жаль, не всі керівники АПК розуміють, що першоосновою високих урожаїв завжди було і є якісне насіння. Не раз з болем доводилося спостерігати, як родючі чорноземи засівають таким посівним матеріалом, що навіть і насінням не назвеш. Ось чому середня врожайність товарної кукурудзи в Україні ніяк не подолає 30-центнерної позначки. І це в той час, коли аграрії Заходу одержують по 80—90 центнерів кукурудзи з гектара в сухому зерні... Там давно затямили просту істину: скупий платить двічі...



Сьогодні від кукурудзокалібрувального заводу одна за одною снують завантажені насінням машини —поспішають з тих господарств, де надто довго зважували, яке насіння придбати — дешеве і гірше чи дорожче і високоврожайне. Радує те, кажуть заводчани, що останніх стає чимдалі більше.

Черкаська область.







(Початок на 1-й стор.).

НАВІТЬ у найбагатших промислово розвинених країнах щонайменше 34 мільйони чоловік не мають роботи. В країнах, що входять до Європейського союзу, середній рівень безробіття значно зріс. У липні 1996 року він становив 11,3%. За цих умов тривало зростання рівня безробіття у Франції, Німеччині, Італії, Швеції та Австрії. Незважаючи на деяке зниження рівня безробіття, цей показник залишається високим в Іспанії (22%), Бельгії (14,5%) і (понад 12%) у Франції та Італії. За межами Європи безробіття дещо зросло в Австралії та Японії, відповідно, до 8,5 та 3,4%. Залишаючись незмінним в Канаді (9,8%), рівень безробіття разом з тим у минулому періоді продовжував знижуватися в США.

Окремі дослідження показують, що:

*тенденція зростання зайнятості протягом останніх трьох з половиною десятиліть у світі залишається незмінною. Тому не можна стверджувати, що створення робочих місць з 1970 року уповільнилося. Безробіття в Європі є наслідком того, що створення нових робочих місць відстає від попиту;

*економічне зростання стає дедалі більш працеінтенсивним. Якщо раніше створення робочих місць в Європі відбувалось за економічного зростання в 4,3%, то тепер вже за 2,0%. А в США нові робочі місця створюються, починаючи з 0,6%. Тому теза про економічне зростання без нарощування робочих місць не відповідає дійсності.

Виходячи з того, що позитивний взаємозв'язок між економічним зростанням та зайнятістю майже не змінився, МОП вважає, що терміново необхідно, щоб уряди потурбувалися знову про швидкий підйом економіки. Незважаючи на «силу глобалізації», політики ще спроможні до того, щоб нації (національні держави) й надалі якомога сильніше впливали на економічну політику та ринки праці.

Водночас автори звіту вважають, що необхідний частковий перегляд класичних критеріїв повної зайнятості. Це нове визначення повної зайнятості має передбачати також підняття планки мінімального рівня безробіття. Цей показник мусить бути непорушний, бо він не менш важливий за баланс між надмірною та недостатньою зайнятістю. При швидких змінах у світовій економіці стає очевидно, що чисельність людей, які хотіли б одержати роботу і стоять між старим та новим робочими місцями, значно більша, ніж в бурхливі часи опісля другої світової війни.

Разом з тим у промислово розвинених країнах набувають значення нові нетрадиційні форми зайнятості. «Лідером» у цьому в деяких країнах є самозайнятість. Так, самозайнятість у загальній зайнятості (крім сільськогосподарського сектора) становить від 6 до 28%. Найвищий цей показник в Греції (28,2%), Італії (24,2%), Португалії та Іспанії (понад 18%). Найнижчою є частка самозайнятості в загальній зайнятості в Норвегії (6,2%), Австрії (6,3%), Данії (7,0%), Німеччині (7,9%), США (7,7%) та Канаді (8,6%). Незважаючи на те, що самозайнятість у Великобританії за останні два десятиліття зросла з 7,3 до 11,9%, автори звіту наводять дані про те, що протягом десяти років зростає питома вага тих, хто віддає перевагу постійній оплачуваній роботі.

Зростає й така форма зайнятості, як неповний робочий час (часткова зайнятість). Її питома вага в загальній структурі зайнятості в більшості промислово розвинених країн становить понад 15—17%, а в таких, як Голландія — 33,4, Швейцарія — 28,1, Норвегія —27,1, Швеція, Данія, Великобританія — понад 23%. Однак доцільно підкреслити, що в ряді країн, де високий рівень самозайнятості, рівень неповної зайнятості низький: в Греції — 4,3%, Італії —5,4%, Іспанії — 6,6%, Португалії — 7,4%.

Серед нетрадиційних форм на Заході існує ще один вид зайнятості — тимчасова зайнятість. Її частка в загальній зайня-

АВТОРИ звіту проаналізували ще один цікавий фактор, що віддзеркалює сучасний ринок праці в світі. Йдеться про рух робочої сили та його взаємозв'язок з трудовим стажем. Це дослідження показало зв'язок еволюції стажу окремого працюючого на одному підприємстві, в фірмі, компанії з рядом факторів, у тому числі з циклічністю економічного розвитку, зростанням рівня професійної підготовки (особливо у жінок), демографічним розвитком. Наприклад, майже в усіх західноєвропейських країнах трудовий стаж чоловіків (на одному робочому місці) зростає тоді, коли приріст зайнятості недостатній, і навпаки, цей стаж зменшується, коли прискорюються темпи зростання зайнятості. Це пояснюється ефектом переважаючого добровільного (тобто за власним бажанням працівників) звільнення з роботи над звільненнями з причин відсутності роботи протягом від-

нішнє масове безробіття повсюдно веде до зниження заробітної плати, не знайшла загального підтвердження. Ще особливо підкреслюється, це зростання нерівності в оплаті праці. У той час, коли майже скрізь можна спостерігати зростання зарплати багатьох вищих категорій, а частково навіть і середніх класів, та сімейних доходів у сім'ях, де є багато працюючих, справді має місце значне зниження зарплати працюючих, котрі живуть у бідності. Особливо це стосується жінок та людей з недостатньою професійною підготовкою.

Аналізуючи результативність забезпечення навчання та перенавчання безробітних, автори звіту доходять висновку, що потенційний внесок активної політики на ринку праці залежить від макроекономічних умов та структурної політики. Водночас експерти МОП відхиляють дерегуляцію ринку праці, яка призводить до невиправданого збереження екстенсивних трудових ресурсів. Відповідно до логіки гарантованої повної зайнятості, колишні структури виробництва вимагали високої інтенсивності праці. Таким чином, їх нормалізація спершу в секторі, який спроможний до міжнародної конкуренції, має передбачати великий приріст виробництва на душу населення. Це вимагає або великого скорочення зайнятості, або значного розширення виробництва, або обох цих факторів одночасно.

Але на сьогодні втрати зайнятості залишилися скромними, порівняно з падінням виробництва.

ДОСИТЬ цікавий аналіз структури безробіття в країнах з перехідною економікою. У звіті МОП наведено дані, які стосуються семи країн Центральної Європи. Порівнюючи рівень безробіття серед жінок та чоловіків, можна побачити загалом досить строкату картину. Так, в Болгарії безробітних 18,6% від за-

Безробіття у нас,

Зайнятість у 1996-97 роках. Аналіз звіту Міжнародної організації праці

ДОВІДКА

Міжнародну організацію праці було засновано в 1919 році урядами з метою міжнародного співробітництва в справі забезпечення тривалого миру в усьому світі та усунення соціальної несправедливості шляхом поліпшення умов праці.

Характерною особливістю структури МОП є те, що разом з урядовцями в її роботі беруть участь представники підприємців та організацій трудящих. З 1946 року МОП стала першою спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй. МОП нараховує 176 держав-членів. Україна є членом МОП з 1954 року.

За час свого існування МОП прийняла понад 180 конвенцій та близько 200 рекомендацій. Ці документи встановлюють основні права в сфері праці, найму та професійної підготовки, умов праці, соціального забезпечення, техніки безпеки та охорони праці.

Україна на сьогодні ратифікувала 50 конвенцій, у т. ч. за роки державної незалежності Верховна Рада України ратифікувала 6 конвенцій.

Другим основним напрямом діяльності МОП є надання консультацій експертами та технічної допомоги з питань, пов'язаних з політикою праці та соціальною політикою.

Цю діяльність організує Міжнародне бюро праці, яке є також постійним секретаріатом Організації.

З 1 червня 1996 року в Києві відкрито представницький офіс Міжнародної організації праці. Відкриттю офісу МОП у Києві передувало офіційне звернення 1992 року уряду України до Генерального директора МОП.

Відповідне рішення МОП про посадову особу МОП в Україні було прийнято на початку 1996 року.

На посаду національного кореспондента МОП в Україні (зі статусом офіційної посадової особи ООН) з 1 червня 1996 року затверджено Кострицю Василя Івановича.

тості, за яку люди одержують заробітну плату, за останнє десятиліття практично не змінилася і становить від 4,7 до 10,8%, окрім Іспанії, де цей показник зріс за десять років з 15,6 до 32,0%.

Хоча в світі популярна теза, що ті, хто безробітні, власне, іншого й не бажають, навіть з'явився такий термін як «добровільне» безробіття, але дослідження фактично не підтверджують цього. Бо в іншому випадку вдоволеність рівнем життя у безробітних мала бути такою самою, як і в тих, хто має роботу. Насправді, аналіз показує, що між цими рівнями існує величезний розрив не на користь безро-

повідного економічного циклу: якщо ринок праці розвивається, то й зростає добровільне звільнення, тому що працівникам на ринку праці пропонують більш вигідні умови, що й спричиняє їх перехід на нову роботу.

Дані, наведені в звіті, показують, що в цілому в промислово розвинених країнах стаж роботи на одному місці зростає, і з цим пов'язані певні очікування населення. За соціологічними дослідженнями, у Франції та Німеччині 60% чоловіків розраховують і в майбутньому мати середню тривалість роботи на одному місці не менш як 15 років.

І ще одна важлива позиція. Теза про те, що сьогод-

встановлення гнучкої оплати праці та робочого часу. Такі реформи виявилися неспроможними.

ОДНИМ із найдраматичніших моментів розвитку з початку процесу переходу до ринку виявилося різке та швидке зростання безробіття в постсоціалістичних країнах Центральної та Східної Європи. За даними статистики, в Болгарії, Угорщині, Польщі рівень безробіття стрибнув від 0 до 15% робочої сили протягом двох років від початку перехідного процесу. Це швидке зростання безробіття було найдраматичнішим у Словаччині, де рівень безробіття протягом одного року підстрибнув від 2 до 15,9%.

Зростання безробіття в Чеській Республіці, Румунії та Словенії було порівняно менш стрімким. До речі, Чеська Республіка — єдина країна з перехідною економікою, яка виявилася спроможною утримувати відкрите безробіття на дуже низькому рівні. В перший рік реформи рівень безробіття зростав поволі, в наступний — різко впав і, починаючи з середини 1992 року, стабілізувався — 3—4%.

Безробіття в країнах колишнього Радянського Союзу зростало значно повільніше, ніж в інших країнах Центральної та Східної Європи. За оцінками національних експертів, рівень безробіття в Росії становив наприкінці 1995 року 3,4%. Серед балтійських країн — у 1994 році перевищив 4% в Литві та Естонії та 6% в Латвії. Такий низький показник фіксованого безробіття в пострадянських країнах пояснюється двома причинами. По-перше, вони залучилися до процесу реформ пізніше, а по-друге, в них надто високий рівень прихованого безробіття. За висновком МОП, в цих країнах приховане безробіття значно вище, ніж в інших країнах Центральної та Східної Європи.

Незважаючи на значне підвищення рівня безробіття в країнах Центральної та Східної Європи, головною ознакою нині залишається

гальної чисельності працездатних чоловіків та 19,8% від загальної чисельності працездатних жінок країни. Ці самі дані в інших країнах відповідно становлять: в Польщі —13,6 та 16,1%, Словаччині — 14,3 та 14,5%, Румунії —7,5 та 8,6%, Чеській Республіці — 3,7 та 4,8%. Тільки в двох країнах з цього регіону рівень безробіття серед жінок нижчий, ніж серед чоловіків (в процентах до відповідної чисельності працездатних жінок та чоловіків). В Угорщині ці показники становлять відповідно 12,5 та 8,8%, а в Словенії — 7,6 та 7,0%. Принагідно підкреслити, що Угорщина — єдина країна в цілому регіоні, де рівень жіночого безробіття постійно нижчий за рівень безробіття чоловіків. Одне з пояснень цього феномену — високий відплив жінок з угорського ринку праці, більший спад виробництва у важкій промисловості, де працювали, в основному, чоловіки, зростання попиту на жіночі трудові ресурси у відносно розвиненому секторі обслуговування та значно нижчий рівень упередженості роботодавців Угорщини до жінок при прийомі їх на роботу. З викладеного тут випливає, що серйозність проблеми безробіття серед жінок мусить бути переоцінена в офіційних показниках безробіття, доповнена реєстрацією змін структури зайнятості та відповідною політикою неупередженості до жінок з боку багатьох



в Європі, у світі

урядів країн з перехідною економікою.

Іншими групами, які відчули надзвичайного удару від безробіття, є некваліфіковані робітники та молодь.

Серед безробітних в цих країнах найменше людей з вищою освітою (від 1,2% в Чеській Республіці, до 6,7% у Болгарії). Найбільша питома вага безробітних з початковою освітою, хоча й тут можна спостерігати значну строкатість (Румунія — 5,2, Словаччина —30,0, Болгарія — 30,4, Польща та Угорщина — понад 16 відсотків).

Експерти МОП називають безробіття серед молоді, як іще один тривожний феномен перехідної економіки. Серед трудових ресурсів цих країн молодь становить менш як 15%, але безробіття у віці до 25 років становить понад 30 відсотків. Таким чином безробіття серед молоді удвічі перевищує середній показник у цих країнах. Серед працездатної молоді, яка опинилася в числі безробітних, у Болгарії 42,6% чоловіків та 41,8% жінок, у Польщі (відповідно) — 31,7 та 35,9%, Угорщині — 26,0 та 15,8, Словаччині — 29,2 та 24,8, Румунії — 18,8 та 23,1, Чеській Республіці — 8,2 та 8,7 відсотка.

Хоча в звіті такі дані по Україні не наводять, але, користуючись офіційними джерелами Мінстату України, можна навести деякі цифри. Так, 1996 року серед кожних 100 безробітних, жінки становили 67, а молодь у віці до 28 років — 34 відсотки.

ДОСИТЬ тривожна картина тривалості стану безробіття. У середньому в країнах Центральної Європи майже кожен другий безробітний не має роботи понад 12 місяців. У Болгарії — 62,2% безробітних перебувають у стані тривалого безробіття, Словенії та Словаччині — 58,5 відсотка. Тільки в Чеській Республіці цей показник значно нижчий — 27,1%. Серед тих, хто не має роботи понад рік, в усіх країнах регіону більшість становлять жінки, а за віком — люди передпенсійного віку та молодь.

Іще на один важливий фактор звертає нашу увагу звіт, який має значення не тільки для оцінки стану, а й перспективи розвитку ринку праці, в тому числі, й для України.

Калькуляція, проведена на основі співвідношення розподілу зайнятості між різними секторами економіки (промисловість, сільське господарство та сфера послуг) показує, що 25% зайнятих повинні змінити сектор зайнятості понад «нормальні» (звичайні) показники руху робочої сили. Ця перебудова в структурі зайнятості може підвищити безробіття понад вироблені вже довгострокові оцінки. Крім того, слід мати на увазі, що структура оплати праці залежно від сектора і вміння працівників, у країнах з централізованою плановою економікою відрізнялася від країн з ринковою.

Експерти дійшли важливого висновку: якщо перебудова відносної оплати праці буде повільна або асиметрична, то це може стати ще одним чинником, який підштовхуватиме рівень безробіття понад довгострокові оцінки.

У цьому зв'язку експерти МОП зазначають, що процес зростання безробіття протягом останніх п'яти років у всіх постсоціалістичних країнах збігся в часі не тільки з економічним спадом, а й супроводжувався високим рівнем інфляції та значним падінням реальної заробітної плати. В країнах Центральної та Східної Європи найвище падіння реальної заробітної плати протягом одного року характерне в 1990 році — для Польщі, а в 1991-му — для решти країн. Ця тенденція пішла на спад у ряді країн, зокрема Чеській Республіці, починаючи з 1992 року, проте в інших, у тому числі Болгарії, висока інфляція постійно призводить до зниження реальної заробітної плати. В країнах колишнього Радянського Союзу падіння реальної зарплати триває. Мало того, незважаючи на різноманітні заходи з метою підвищення мінімальної зарплати та утримання її відповідно до зростаючих цін, вона все-таки становить не більш як 40% середньої зарплати та значно відстає від прожиткового рівня.

У свою чергу, падіння реальної зарплати виступає як частина значно більшої проблеми — зростання бідності та нерівності в доходах населення. На думку експертів, темпи та розміри цієї нерівності — всеохопні і, вочевидь, можуть бути причиною соціального збурення.

У звіті аналізується взаємозв'язок змін у сфері зайнятості з процесом ринкових реформ, зокрема з програмами лібералізації грошових реформ у рамках монетарної політики, розвитку міжнародної торгівлі.

Називаючи одним із ключових елементів добре функціонуючої ринкової економіки розвиток приватного сектора, експерти наводять приклад. За шість років інтенсивних економічних реформ у таких країнах, як Чеська Республіка, Угорщина, Польща, Словаччина та Прибалтійських створено приватний сектор, що виробляє більш як половину ВВП і забезпечує зайнятість значної частини робочої сили. Але разом з тим спостерігається дещо стихійний розвиток приватного бізнесу, його законодавча неврегульованість та нестабільність розвитку. Оцінюючи процес приватизації, автори звіту підкреслюють, що приватизація не є метою в собі. Найслабша ланка в цьому процесі — реструктуризація підприємств та вироблення нових механізмів управління ними. Ці завдання актуальні для всіх країн, їх розв'язання покладено на плечі нових власників. Залишається недосконалим законодавство про банкрутство, і цей ринковий захід рідко використовують. Лише Угорщина пішла вперед у цьому напрямі.

ОЦІНЮЮЧИ ринкові перетворення в країнах СНД, експерти відзначають, що, на відміну від інших країн, їх стримують різні перепони. А деякі з країн СНД провалилися навіть з проведенням елементарних реформ.

У звіті підкреслено, що і для тих країн, які досягли прогресу в ринковому реформуванні економіки, і для решти, які йдуть цим шляхом, головними завданнями залишаються: реструктуризація підприємств, розвиток інституцій, що відповідають ринковій економіці (чіткі права на власність, сучасна податкова система та банкрутство неплатоспроможних підприємств).

Як важливі ринкові інституції у звіті розглядаються інституції ринку праці. Попри те, що служби зайнятості мало можуть вплинути на економічний колапс, вони відіграють неабияку роль у визначенні наслідків відповідних рівнів безробіття, мобільності та навантаження на зарплату. Відповідні установи ринку праці не тільки полегшують пошук роботи та розвиток ринкової економіки. В країнах з перехідною економікою служби зайнятості мають не лише об'єднувати місцеві ринки праці, а й виявляти значні розриви в рівнях оплати праці на ринках. Це необхідно для визначення виважених, соціальних норм, тому що саме вони зазвичай, лежать в основі системи виплат у зв'язку з безробіттям.

У більшості країн з перехідною економікою система допомоги прив'язана до попередньої зарплати працюючих, але розміри виплат постійно скорочуються. Мінімальну та середню зарплату широко використовують для встановлення мінімального та (або) максимального розмірів допомоги. Ті безробітні, що мають малих дітей або відвідують курси перепідготовки, часто одержують додаткову допомогу. Ті, хто вперше шукає роботу, мають право на неповний розмір допомоги або на одноразову фінансову допомогу. Аналізуючи схеми різних країн, експерти відзначають, що в Угорщині найвищий розмір виплат становить 50—70 % від попереднього чистого доходу працівника (що дорівнює 100—200% мінімальної зарплати) та може виплачуватися максимально до 2 років. Проте в цілому в країнах регіону рівень виплат невисокий. Мало того, залежно від тривалості безробіття вони зменшуються з різних причин. І це справді є проблемою для довгострокових безробітних. У ряді країн існує система соціальної допомоги для довгострокових безробітних, які втратили право на виплату страхової допомоги. Така соціальна допомога має підтримати над рівнем бідності не тільки довгострокових безробітних, а й певні категорії населення, котрі її потребують.

Через те, що від 25% до 66% безробітних в країнах з перехідною економікою довгострокові, є нагальна потреба створити ефективну систему соціальної допомоги таким людям, бо вичерпання права на допомогу у зв'язку з безробіттям часто є підставою для їх необ'єктивної картини безробіття на ринку праці. Ситуація з довгостроковими безробітними негативно впливає на становище багатодітних сімей. У Болгарії, Польщі та Румунії, наприклад, понад 60 відсотків дітей проживали в 1995 році за межею бідності.

У системі виплат допомог по безробіттю важливу роль відіграє схема формування необхідних бюджетів. У більшості країн з перехідною економікою, а також в Китаї джерелом формування відповідних фондів є обов'язкові внески підприємств (роботодавців). Їх тарифи коливаються (у відсотках до фонду оплати праці) від 0,6—1% (Китай) до 7% (Болгарія). В Албанії цей тариф становить 6%, у Румунії — 5% , у Польщі та Узбекистані — 3%. У країнах, про які йдеться нижче, обов'язкові внески сплачують наймані працівники та підприємства. Їх розміри встановлено в Чеській республіці відповідно 0,75 та 2,5%, в Угорщині (1,5 та 5%), у Словенії (0,7 та 0,7%), у Киргизстані (0,5 та 1,5%).

У Словаччині та Естонії ці фонди не формують взагалі. Проте й термін, протягом якого виплачують допомогу по безробіттю, найкращий з усіх країн. Він не перевищує в Словаччині 6 місяців, а в Естонії — 180 — 270 днів. Донедавна в Латвії фонд допомоги по безробіттю поповнювався за рахунок пенсійного страхування. Але наприкінці минулого року Латвія створила систему обов'язкового страхування від безробіття за рахунок роботодавців та працівників.

Проблема формування фондів тісно пов'язана з розмірами страхових внесків. Тому основне завдання щодо цього полягає у виробленні оптимального варіанта розмірів тарифів, а також у забезпеченні збалансованості витрат та доходів.

У звіті також розглядаються різні варіанти стимулювання розвитку зайнятості, в тому числі через розвиток малих і середніх підприємств, їх економічне заохочення та збереження робочих місць. І в цьому випадку, як і в разі розгляду зайнятості в промислово розвинених країнах, автори звіту підкреслюють, що «лікування» масового безробіття в країнах з перехідною економікою має базуватися на розвитку конкурентоспроможної ринкової економіки, яка генерує швидке економічне зростання та створює продуктивну зайнятість». Однак досягнення цієї мети, ймовірно, пов'язано з високим рівнем безробіття протягом кількох років. Якщо навіть деяке пожвавлення в економіці тепер розглядають як стабільне, воно не може бути достатньо підтримане потребами в робочій силі в зв'язку з тим, що подальші реформи призведуть до ще більших втрат роботи. А не буде досягнуто компромісу між шляхами зниження рівня безробіття та поглиблення процесу економічних реформ, то слід чекати серйозних наслідків.

Василь КОСТРИЦЯ,
національний кореспондент МОП в Україні.

Вітчизняний стиль

Є вже кошти на перші комбайни

(Початок на 1-й стор.).

Голова правління закритого акціонерного товариства «Завод «Автоштамп» Віктор Саєнко, під егідою якого створювалися й складалися перші два екземпляри комбайнів, тоді заявив, що вже в травні вони зможуть дати селянам перші десять зернозбиральних агрегатів. Через рік — двісті, а потім чотири тисячі. Голова Кіровоградської облдержадміністрації Михайло Громовий, який побував у Олександрії перед цим, пообіцяв допомогти у фінансуванні першої десятки з обласного бюджету. Але одержать їх господарства області. Високі гості теж не залишилися в боргу і, заявивши, що «такі машини — це реальне протистояння наших виробників наступові на український ринок зарубіжних компаній, які, коли не зупинимо їх, розорять нас», повідомили, що в проекті бюджету на 1997 рік з'явився рядок про фінансування виробництва вітчизняного комбайна.

Щоправда, сума закладається досить скромна — 20 мільйонів гривень. Та бюджету досі немає і коштів, зрозуміло, теж. І тоді в області почалася кампанія за збирання народних коштів для серійного виробництва комбайнів. Чи не першими переказали тисячу гривень трудівники КСП «Перемога» Долинського району. А на зборах вирішили, що господарство перерахує ще по одній гривні з кожного гектара ріллі, а кожен член КСП внесе по десять гривень. За ними півтори тисячі вирішили зібрати працівники олександрійської міської та районної податкових інспекцій. Понад тисячу — трудівники КСП імені Леніна сусіднього Петрівського району. Побувала на заводі і народний депутат України Юлія Тимошенко, пообіцявши посприяти у фінансуванні. І таки прийшла. З Дніпропетровської області на серійне виробництво комбайна вже надійшло 200356 гривень, левову частку яких внесли «Єдині енергетичні системи України», що їх колись очолювала депутат.

19 березня із закликом «Зберімо кошти на вітчизняний комбайн!» через «Голос України» звернулися до ветеранів і всіх громадян держави члени кіровоградської міської ради ветеранів війни та праці.

— Ну і як, почули ваш заклик? — звертаюся до голови ради Василя Дацького.

— Аякже, почули, — відповідає Василь Несторович. —За всіх ветеранів України не скажу, а наші відгукнулися активно. Вже зібрано понад двісті гривень. Найбільше — 53 — внесли ветерани дев'ятого ЖЕКу. А так приносять хто скільки може. Той одну—дві, а той п'ять. Звісно, ми розуміємо, що наш заклик має не економічний, а громадсько-політичний характер. Але ж із миру по гривні і буде комбайн.

В обласній раді ветеранів дізнатися про розмір внесків не вдалося. Та й хто їх рахуватиме навіть по всій Україні? Адже йдеться про почин громадянський, патріотичний. А ось на заводі «Автоштамп» економіст бухгалтерії Тетяна Кузнецова повідомила точні цифри на 1 квітня. Найвагоміший внесок зробила Запорізька область — 211073 гривні. За нею — Дніпропетровська, 200356. Треті — кіровоградці: 69316, а за ними черкащани — 20440, Хмельницька область — 3769, Київська — 3562. З інших областей надійшло від сотні до кількох сотень. Столиця розщедрилася «аж» на 129 гривень. Кримська автономія переказала 20. А ось із Закарпатської та Івано-Франківської не надійшло ні гривні. Можливо, вони орієнтуються на польський комбайн «Бізон». Але, як заявив під час відвідин Олександрії делегацією Верховної Ради голова правління «Автоштампу» Віктор Саєнко, вони незабаром поставлять на свого «Фермера» таку жатку, що вона перекриє шлях «Бізону» на український лан. Добре було б, якби всенародно зібрані кошти допомогли втілити в життя його наміри.

А всього надійшло вже 529000 гривень.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».

Кіровоградська область.

Доки чиновник не обере порядність, у пацієнта вибору не буде...

***ПАЦІЄНТ** має право обирати лікаря — це записано в усіх міжнародних документах. Але наші чиновники від медицини не звикли працювати за умов конкуренції: якщо йдеться про честь мундира, вони ладні знехтувати всім — навіть іміджем власної країни. До чужого монастиря зі своїм уставом не сунься, сказали вони лікарю Генрі Маршу, який навчив українських нейрохірургів робити унікальні (навіть у масштабах Європи) операції і подарував радість життя (якщо не саме життя) сотням наших пацієнтів.*

Про операції, виконані за методикою Марша, в НПО медицини катастроф (колишній столичній лікарні швидкої допомоги), а точніше, у відділенні лікаря Ігоря Курильця, «ГУ» писав 31 грудня минулого року. З того часу багато води спливло...

Наприклад, Курильця встигли звільнити з посади і поновити на ній — через суд. Відділення за розпорядженням головного нейрохірурга МОЗ встигла відвідати комісія міського Головного управління охорони здоров'я, яка підписала висновок: усе, що робить Курилець, — погано, якщо не злочинно.

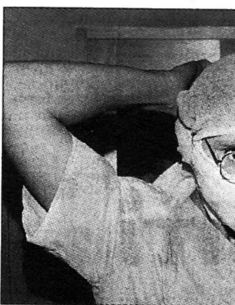
До речі, «неугодне» відділення за три останні роки намагались реорганізувати (читай — закрити) вже сім разів, але ангели-охоронці в особі вилікуваних Курильцем пацієнтів не дозволяли цього зробити. Одного разу знадобилося навіть втручання адміністрації Президента...

Завдяки співробітництву лікаря Курильця з лікарем Маршем виникла ідея створити на базі відділення спинальної травми лікарні швидкої допомоги україно-британський центр нейрохірургії. Очікували на підтримку з боку британських неурядових та урядових організацій...

І тут на адресу Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка надійшов лист авторитетів. Цитуємо: «Для нас зовсім несподіваною була категорична відмова лікаря І. Курильця розмістити це відділення на базі одного з провідних нейрохірургічних закладів Європи —Інституту нейрохірургії АМН України». Кількома абзацами нижче є й такий пасаж: «... кому надаються інвестиції — Україні чи особисто лікарю Курильцю?»

Ось що, виявляється, бентежить наших авторитетів. У тім-то й річ, що Захід давно вже зметикував, що гроші давати треба не абстрактній «державі», а конкретному адресатові. І йому, Заходу, видніше, кого обрати «об'єктом» інвестицій. У інвестора теж є право вибору!

У цьому конфлікті зіштовхнулися не просто дві ідеології — зіштовхнулись дві різні хірургічні школи: європейська й українська. Курильцю ставлять у провину те, що він за намовлянням лікаря Марша відмовляється оперувати у невідкладному порядку всіх хворих з травмою хребта та спинного мозку, як це заведено в Україні.



Останні західні дослідження показують: термінова операція не завжди приводить до позитивних наслідків, а в певних випадках, навпаки, викликає ускладнення — параліч чи навіть смерть пацієнта. У нас «під ніж» ідуть майже всі...

Наша хірургія відстала від західної років на 20. Деякі українські «світила» не вміють користуватися електронним мікроскопом, без якого чимало нейрохірургічних операцій взагалі неможливі!

У клініці Курильця, вперше в Україні, операції під мікроскопом — при грижі дисків, пухлині спинного мозку, невралгії трійчастого нерва, переломах хребта — було поставлено «на потік». Операційну його відділення оснащено за останнім словом техніки (дякувати лікареві Маршу), але жоден з авторитетів, які підписали лист, про це й словом не прохопився.

У відділенні Курильця беруться оперувати навіть тих хворих, яких в Інституті нейрохірургії визнали безнадійними.

Плями, безумовно, можна знайти навіть на Сонці. Курильця звільнили з посади «за порушення фінансової дисципліни», яке полягало в тому, що він знижував вартість операцій і брав з хворих менше, ніж того бажало керівництво. До речі, його клініка — чи не єдине рентабельне нейрохірургічне відділення в Україні! Три хірурги у відділенні на 33 ліжка виконують майже 500 операцій на рік!

Втім, надамо слово професіоналу — членові ради з неврології Королівського медичного товариства, членові Королівського коледжу хірургів Великобританії Генрі Маршу, який надіслав факсом власний коментар вищевикладених подій (цитуємо, зрозуміло, зі скороченнями, в українському перекладі):

«... Мені було представлено висновок комісії, і я можу тільки сказати, що його опублікування на Заході викликало би велике здивування. Висновки базувалися лише на аналізі 2,8 відсотка оглянених хворих і 17 відсотків історій хвороб. Комісія захищає методи лікування хворих із спинномозковою травмою (ургентна декомпресивна хірургія), визнані науковими дослідженнями на Заході беззаперечно шкідливими, через що від їх застосування відмовилися багато років тому...»

«... Використання комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії та проведені ретельні наукові дослідження показали, що хірургічне лікування багатьох пацієнтів з травмою головного та спинного мозку не дає жодної користі. Сьогодні на Заході нейрохірурги беруться оперувати лише деяких потерпілих з такими травмами... З іншого боку, застосування нових методів томографії дозволяє дуже точно і чітко показати місцезнаходження патологічного процесу. Використовуючи операційний мікроскоп, ми можемо оперувати менш травматично і більш точно, що в минулому було неможливо...»

«... Проте не все в західній медицині є цінним... Дуже важливо для українських колег буде усвідомити, що саме із західної медицини варто запроваджувати в Україні, а чого краще уникнути. Мені відомі приклади, коли величезні суми грошей витрачалися в Україні на придбання «високотехнологічного» оснащення (лазерне оснащення для дискектомії), яке є корисним для дуже невеликої кількості хворих і має вельми обмежений вжиток на Заході (є підозра, що західні компанії в Східній Європі займаються демпінговим експортом).»

«... Уперше я відвідав Київ 1992 року. Мені показали Науково-дослідний інститут нейрохірургії, а також лікарню швидкої медичної допомоги... Я зустрів у лікарні молодого енергійного лікаря Курильця Ігоря Петровича... Разом ми намагалися створити в Києві невелике, але динамічне відділення спинномозкової хірургії. За допомогою друзів, колег та різних організацій, наприклад, Асоціації українців Великобританії, мені вдалося привезти базисне медичне оснащення (операційні мікроскопи, анестезіологічні монітори, хірургічний інструментарій)...»

«... У цьому відділенні виконують повний обсяг сучасних мікроскопічних операцій, започатковано деякі нові операції на головному мозку. Ці операції становлять основну масу операцій у великих західних шпиталях. Ніхто досі не виконував їх в Україні. Запроваджено також багато сучасних спинальних стабілізувальних операцій, деякі з них навіть випереджають західні аналоги...»

«... Комісія констатує, що у відділенні 1996 року померло 8 хворих. Проаналізовано тільки двоє (випадків) померлих. Порівняно із західними нейрохірургічними відділеннями, які я знаю, це низька летальність. Я гадаю, що і для України це не є високою летальністю. Комісія, проте, не порівнює зазначені показники з летальністю в аналогічних відділеннях України. Якщо відділення Курильця критикують з цієї точки зору, то необхідно було б представити ситуацію в інших відділеннях України».

«... До урядів Великобританії та України ми подали план створення невеликого ефективного відділення нейрохірургії, яке працювало б на основі регулярних контактів із західними лікарями і слугувало б вітриною цієї галузі медицини. План передбачає залучення українських лікарів з інших закладів до цього відділення, щоб вони на власні очі бачили, як можна налагодити роботу...»

«... Ця практична робота продиктована інтересами хворих, а не політичним чи меркантильним підтекстом. Ми не намагаємося створити проблеми іншим лікарням чи іншим відділенням...»

У відповідь на щирість одного з найвідоміших британських хірургів, який витрачає свої власні гроші та час на наші хребти та черепи, ми заплатили чорною невдячністю. У згаданому вище листі Павлові Лазаренку лікаря Марша звинувачують навіть у тому, що він «свідомо чи несвідомо, в своїх інтерв'ю вводить в оману наших співгромадян, керівництво країни».

Генрі Марш зізнався: «Я ніколи б не витратив так багато часу та зусиль, співпрацюючи з моїми колегами, якби у мене не було великого захоплення й глибоких почуттів до України та її людей і впевненості у її майбутньому».

Приїздіть, лікарю Марше, бо ми вже ні в чому не впевнені.

На знімках: нейрохірург Ігор Курилець; доктор Генрі Марш (праворуч) у колі українських колег.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.



Думка опонента

***ЗГАДАНИЙ** лист Прем'єр-міністрові України Павлу Лазаренку підписали чотири провідні нейрохірурги України. Вважаємо за необхідне навести думку одного з них —головного нейрохірурга МОЗ, професора Євгена **ПЕДАЧЕНКА**.*

Відділення спинальної травми НПО медицини катастроф покликане надавати невідкладну допомогу хворим з ураженням хребта і спинного мозку, яких привозить «швидка» (нині тут виконують і ургентні, й планові операції. Комісія головного управління охорони здоров'я рекомендувала припинити прийом планових хворих. — **Г. Р.**). Але прооперувати — ще не означає вилікувати. Виконання складних планових нейрохірургічних втручань потребує відповідного післяопераційного догляду, інтенсивної терапії, а умов та фахівців для цього в клініці Ігоря Курильця немає. Таких хворих слід направляти до профільних нейрохірургічних відділень.

Саме тому розташовувати україно-британський центр нейрохірургії на базі НПО медицини катастроф недоцільно. Інститут нейрохірургії — провідний науковий заклад цього профілю, і цілком логічно буде розмістити такий центр на його базі. Це не тільки моя думка, а й Асоціації нейрохірургів України, керівництва і провідних фахівців нашого інституту.

... Як констатувала комісія головного управління охорони здоров'я, на час перевірки у відділенні спинальної травми НПО медицини катастроф лежало 19 хворих, із них 13 — з плановою нейрохірургічною патологією і тільки 6 — з ускладненою хребетно-спинальною травмою. Ці шестеро не були прооперовані в гострому періоді, що є порушенням узвичаєної в Україні тактики нейрохірургічного лікування.

... Втім, мова тут не про Ігоря Курильця... Йдеться про суто організаційну проблему. Курилець — талановитий нейрохірург, він запроваджує нові технології... Ніхто не стоїть на заваді його конструктивним ініціативам. За підтримки нашого Інституту Ігор Петрович захистив кандидатську, а кілька місяців тому йому затвердили тему докторської...

... Методи, які обстоює доктор Марш, прирікають наших співгромадян на стійку інвалідизацію. У США, наприклад, якщо оперативні втручання при компресійній ускладненій хребетно-мозковій травмі не виконуються протягом перших 8 годин після травми, цей випадок розглядають страхові компанії та Асоціація нейрохірургів...

Жодної наукової публікації доктора Марша в спеціальній профільній науковій медичній літературі, де він обстоює погляди, викладені в нашій пресі, я не зустрічав.

Зізнаюся, після розмови з паном Педаченком особисто у мене виникло більше запитань, аніж відповідей.

По-перше. Як можна припинити прийом планових хворих до лікарні швидкої допомоги, якщо за їх рахунок лікуються «непланові» (тобто ті, кого привозить швидка). Планові операції у відділенні Курильця є чи не основною статтею доходу лікарні, яка сьогодні, як і решта стаціонарів, перебуває у дуже скрутному становищі — бракує коштів навіть на придбання найдешевшого наркозу... Між іншим, планові хворі лікуються і в інших відділеннях лікарні.

По-друге. Як підтвердив пан Педаченко, частину операцій, що їх роблять у відділенні Курильця, виконують в Інституті нейрохірургії, частину — в Інституті ортопедії та травматології. Чи не викликана вимога направляти хворих до цих «профільних нейрохірургічних відділень» бажанням зберегти монополію на надання певних медичних послуг?

По-третє. Якщо доктор Марш справді некомпетентний у цих питаннях й уводить в оману український уряд, то чи не вважає пан Педаченко, що пану Маршу так само легко вдасться «увести в оману» й уряд Великобританії? Адже кошти на створення україно-британського центру нейрохірургії будуть, вочевидь, британські...

По-четверте. Якщо провідні нейрохірурги України обстоюють загальноприйняту нейрохірургічну доктрину, то чи не заперечують вони право на існування альтернативної медичної школи?

*Сторінку підготувала Ганна **РОМАНЦОВА**.*

Книжкова полиця

Дуже своєчасна книга

Значною подією в житті української науки, котра, на жаль, в останні роки частіше зазнає втрат, стало видання під редакцією академіка НАН України К. Ситника — «Російсько-український словник наукової термінології. Біологія. Хімія. Медицина». Хочу щиро привітати авторів цього тому словника, моїх колег із Інституту ботаніки НАН України К. Ситника, І. Дудку та С. Вассера, а також М. Зерову, В. Єрмоленко, А. Ільченко, О. Усатенко з успішним завершенням величезної за обсягом і значенням роботи.

Це видання — перший у лексикографічній практиці полінауковий словник взаємозв'язаних терміносистем біології, хімії та споріднених із ними галузевих наук. Він охоплює вживані в сучасній російській та українській мовах терміни понад 40 біологічних, медичних, фармакологічних та аграрних наук, зокрема: ботаніки, генетики, зоології, фізіології, цитології, ембріології, екології, хімії, грунтознавства, селекції, фармакології, кардіології, офтальмології тощо.

Потреба в такому словнику назріла вже давно й особливо гостро постає тепер, коли терміносистеми досить швидко поповнюються, позначаючи нові явища та здобутки згаданих наук.

Створення словника спричинено насамперед нагальною потребою вчених-природознавців у оволодінні сучасною українською науковою термінологією, що, на жаль, протягом багатьох десятиріч не використовувалася нами у зв'язку з інтенсивними процесами русифікації монографічних та періодичних наукових видань.

Зазначена лексикографічна праця це — нормативний двомовний перекладний словник сучасної наукової термінології вищеназваних галузей. Словник містить реєстр російських та інших термінів та їх переклад українською мовою. До реєстру словника входять також за алфавітом широковживані термінологічні або номенклатурні абревіатури різних типів: АМФ (аденозинмонофосфорна кислота); СНІД (синдром набутого імунодефіциту); хімзахист (хімічний захист); хімснаряд (хімічний снаряд) та ін. Після реєстрового слова та українського відповідника наводяться і перекладаються українською мовою найпоширеніші терміни — словосполучення, в яких вживається це слово.

Словник готувався до видання майже 15 років. За цей час сталися значні зміни і в політичному, і в науково-культурному житті. Українська мова набула статусу державної, виникла нагальна потреба у створенні словників нового типу. Завершуючи роботу над словником, автори намагалися якомога більшою мірою врахувати нові обставини.

Усвідомлюючи, що громадськість давно чекала на словник, для пришвидшення його випуску низку термінів автори подали у традиційному вживанні, хоча воно і дискусійне. На жаль, тираж словника (5 тис. примірників) не дозволяє задовольнити потребу в ньому широкого загалу науковців, викладачів вузів і шкіл, яким він конче потрібний. Перевидання словника більшим тиражем із відповідними змінами і доповненнями має стати завданням найближчого часу.

Ася БУХАЛО,
лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор біологічних наук.

Побувай в опереті — пізнаєш всю Одесу

Ювілеї

Перед меломанами в Одесі постає дилема: куди передусім податися — до опери чи оперети? Нерідко перевагу віддають другому — театрові музичної комедії. Бо саме тут, кажуть, якнайповніше розкриваються і особливий шарм одеситок, і джентльменські манери їхніх кавалерів, і менталітет мешканців міста загалом. Побувай лиш в опереті — і вже можеш сказати: я пізнав Одесу! Тим більше це відповідає істині тепер, коли у театру — ювілей. А отже, прем'єри чергуються зі старими, добре знаними виставами.

Власне, народився «найбільш одеський» тутешній театр у... Львові. Про це вже мало хто згадує, окрім акторів-ветеранів. Саме там 50 літ тому він показав свій перший спектакль — «Одинадцять невідомих» Микити Богословського. Та широковідомим театр став після переїзду до Одеси наприкінці 1953 року. Оперета «Біла акація» Ісаака Дунаєвського, що стала однією з перших постановок на новій сцені, і сьогодні вважається своєрідною емблемою театру. А пісня про Одесу з вистави — нині позивні міста. Далі були «На світанні» О. Сандлера і «Біля рідного причалу» В. Соловйова-Сєдого, «Кому посміхалися зорі» Б. Александрова і «Друге весілля в Малинівці» І. Поклада, «Моя чарівна леді» Ф. Лоу і «Скрипаль на даху» Д. Бока, й ще багато-багато іншого. Чимало з них тісно пов'язані з неперевершеним Михайлом Водяним — Яшкою-буксиром, Мишком-Япончиком, Тев'є-молочником, Попандопулом... І хоча повторити талановитого актора на сцені таки справді не можна, та продовжити славні традиції прагне вся нинішня трупа. Недарма ж театр названо іменем Михайла Водяного.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Провінція

Обличчя міста на «двійку»

Проаналізувавши роботу архітектурно-планувального бюро, що діє на госпрозрахункових засадах при управлінні містобудування та архітектури, Житомирським міськвиконком поставив йому «двійку», а начальнику бюро Ларисі Раденко оголосив сувору догану. Не допомогла і, здавалось би, благополучна статистика. За два роки, відколи створено бюро, розглянуто майже сім тисяч листів і звернень від установ, організацій та громадян, видано проектну документацію більш як на півтори тисячі об'єктів. Бюро одержало чверть мільйона гривень прибутку.

Однак члени міськвиконкому зробили висновок, що у складі бюро немає справжніх фахівців з архітектури, тож місто багато втратило в художньо-декоративному оформленні. Особливо через бездумне розміщення кіосків та торговельних рядів, коли навіть про збереження зелених насаджень не дбали.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Для пільговиків — окремий автобус

Нікополь за тутешніми мірками великим не назвеш — 150 тисяч жителів. Проте практично половина користується правом пільгового — тобто безоплатного проїзду в міському пасажирському транспорті. Щоб відшкодувати збитки, торік міськвиконком мусив перерахувати комунальному автопідприємству понад п'ять мільйонів гривень, а перерахував лише трохи більше одного мільйона. Нині вирішили інакше: половина автобусів працює в приватному «режимі», де квиток коштує 50 копійок, і безплатно перевозить тільки учасників та інвалідів війни, чорнобильців та «афганців». Друга половина наявного автобусного парку за проїзд бере 30 копійок і перевозить пільговиків усіх без винятку категорій.



Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Військовикам — по писанці

Незабаром — світлий Великдень. На Рівненщині розпочалися передсвяткові заходи. У Рівненському науковому центрі естетичного виховання учнів та молоді відкрито виставку «Великодні дзвони Полісся». Юні умільці обласного центру та районів демонструють свою майстерність у відновлених давніх ремеслах — вишивці, роботі з бісеру, писанці тощо.

Активістки Союзу українок, місцеві працівники культури, письменники готуються відвідати в пасхальні дні військовослужбовців: нехай, мовляв, і вони скуштують писанку, запашну ковбаску й шматочок паски.

Триває шефство над військовиками у Дубнівському районі, де між міськвиконкомом і авіаторами укладено спеціальні договори. Воїнам подарували телевізор, комп'ютер, принтер, друкарську машинку, спортивне знаряддя, кондитерські вироби. Активну участь у співпраці беруть КСП «Україна», імені Лесі Українки, «Прогрес», Мирогощанський аграрний коледж. Завдяки шефській допомозі воїни одержують продовольчі товари, передплачують періодичні видання.

Поміч військовикам набуває розмаху й у Млинівському, Демидівському, Радивилівському районах.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

У номер

● *Львів—Донецьк*

Принесені вітром

Циклон, який відвідав Львівщину, приніс невтішні результати. Обласна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій підсумувала завдані стихією збитки: з ладу вийшло 818 трансформаторних підстанцій, без електропостачання залишилося тисяча населених пунктів, не працюють 8 водозаборів, 26 котелень, 234 сільських АТС. Відновлювальні роботи коштували обласній казні майже два мільйони гривень.

Тим часом курортні Новоазовський і Першотравневий райони на Азовському узбережжі Донеччини опинилися в зоні затоплення. Внаслідок сильного вітру рівень води в морі піднявся на 1,5—2 метри, завдавши чимало шкоди не лише житловим будинкам, а й численним базам відпочинку і дитячим таборам. Роботу Маріупольського порту було паралізовано протягом доби, сталося близько 200 пошкоджень електромережі. На щастя, обійшлося без людських жертв.

● *Дніпропетровськ*

Шахтарі працюють, посередники гендлюють

Хоча шахтарі Західного Донбасу працюють нині досить справно, проте не все гаразд у гірників із фінансами, з виплатою заробітної плати. Причини ніби відомі. Та ось прес-служба голови обласної ради повідомила, що комісія, яку очолював заступник голови облдержадміністрації Володимир Бондарчук, ретельно перевірила майже тисячу комерційних структур, причетних до збуту вугілля у цьому паливному басейні. Виявлено багато зловживань, коли виручені кошти не повертаються виробникам чи витрачаються не за призначенням. Порушено 16 кримінальних справ, шість з яких уже передано до суду.

● *Одеса*

Зона — вільна, економічна

Різнопланову угоду про співробітництво підписано між Одеською обласною радою і повітовою радою румунського міста Галац, де вже не перший рік діє вільна економічна зона. Передбачено й ряд конкретних кроків щодо подальшого розвитку добросусідських зв'язків, зокрема, організацію прямого річкового сполучення між українським портом Рені та Галацом, відкриття тут пункту пропуску через кордон.

Виставки

Новації поки що на папері

На виставці «Інновація-97», яка завершилася в Херсоні, було підписано 350 протоколів-намірів.

Із 88 учасників практично всі підприємства, організації, фірми заклопотані пошуком коштів для впровадження нових розробок. Використати власні кошти намагаються 38% підприємців, кошти державних фондів —31%, стільки ж — кредити українських банків. Опитування показало: для 50 учасників виставки необхідно 30 мільйонів гривень (4 тисячі додаткових робочих місць), щоб втілити в життя новітні розробки. Іншими словами, треба створити єдиний інформаційний простір для інвесторів та шукачів інвестицій. Можливо, Державному інноваційному фонду варто взяти на себе роль координуючого центру.

Для оформлення інноваційних пропозицій рекомендовано кілька проектів, серед яких технологія одержання лікувально-профілактичної біодобавки на основі морської водорості фірми «Таврія-Ентіс», пакування будівельного бітуму в поліетиленову тару товариства «Фортуна», ультразвуковий водолічильник «Х-10» АТ «Херсоннафтопереробка», технологія переробки насіння бавовни товариства «Котон», складання зернозбиральних комбайнів «Славутич» АТ «Херсонські комбайни».

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Вчиться забивати у воротаря

Першість України. Перша ліга. 31-й тур: ФК Львів —Металіст — матч через негоду перенесено. Закарпаття — ФК Черкаси — 0:0. Шахтар — Поділля — 0:0. Металург М — Хімік Ж — 4:2. Ю. Гетьман, 7, Скоморохов, 30 з пенальті, Борисенко, 67, Путря, 83 —Якубовський, 12, 78 з пенальті. Нафтовик — СК Миколаїв — 0:1, Васильків, 50. На 31-й хвилині Шулятицький (Нафтовик) не реалізував пенальті. Явір —СК Одеса — 1:0. Єрмак, 32. Хімік С — Волинь — 3:1. Очкуренко, 1, Богорада, 27, Назімов, 46 — Панченко, 88. На 23-й хвилині Сушко (Хімік) не реалізував пенальті. Металург Д — Верес — 3:1. Король, 2, Мальованов, 5 з пенальті, Солодкий, 23 — Олефіренко, 63. Динамо-2 — Зоря — 6:0. Косирін, 5, 13, Антюхін, 34, 48, 53, Онищенко, 83. ЦСКА-2 — Сталь — 0:1. Бугаков, 38. Поліграфтехніка — Буковина — 1:4. Миколаєнко, 43 — Білоус, 40, Фінкель, 49, 65, Жабинський, 54. Металург Н — Кристал — 2:0. Кирієнко, 8 і 20 — обидва з пенальті.

Мабуть, ніхто не сумнівався в тому, що лідери, які виступали на своїх полях, дружно переможуть суперників і перед виїздом зміцнять свої позиції. І якщо донецький і маріупольський «Металург» з цим упоралися, то «Нафтовик» несподівано програв удома миколаївцям, які, залишившись без Кучеревського, помітно додали в грі та настрої. Очевидно, граючий тренер Сергій Пучков зумів «завести» товаришів по команді.

Особливий інтерес викликав матч в Олександрії, де зустрічалися сусіди за турнірною таблицею «Поліграфтехніка» і «Буковина». Якщо до перерви на полі зберігалася рівновага, то в другому таймі гості завдяки швидкості та комбінаційній грі «дотиснули» олександрійців. На диво легко київські динамівці переграли «Зорю». Як і в попередньому матчі відзначився Антюхін, який зробив після дубля хет-трик. На жаль, цей матч відбувався в Кончі-Заспі, і не всі шанувальники клубу змогли стежити за перебігом цього результативного матчу.

Ще про дві цікаві деталі туру. Не було реалізовано два пенальті польовими гравцями, зате ветеран нікопольського «Металурга» Кирієнко забив два голи з 11-метрової позначки. Що тут дивного? В амплуа Сергія. Він — воротар. Та його особовому рахунку може позаздрити багато хто з форвардів.

Ось як розташувалися команди в турнірній таблиці: Металург Д — 72 очка, Волинь — 62, Динамо-2 — 61, Металург М — 59, Нафтовик — 58, Сталь — 57, СК Миколаїв — 56, Буковина — 52, Поліграфтехніка і Хімік С — по 49, Явір — 44, Металург Н — 43, Зоря — 42, ФК Львів — 41, СК Одеса — 35, Шахтар і Верес — по 33, Хімік Ж — 32, ЦСКА-2 — 30, Кристал і Верховина — по 29, Металіст — 26, Поділля — 24, СК Черкаси — 19.

Матчі 32-го туру відбудуться 17 квітня.

До речі, з метою впорядкування роботи спортивних журналістів і створення для них належних умов Федерація футболу вирішила провести переакредитацію. До 21 квітня редакції газет, журналів і телерадіокомпанії мають подати списки журналістів, які висвітлюють матчі, та їх кольорові фото на адресу Федерації: Київ, вул. Ульянових, 1, кімн. 306.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

"Концерн Укртара" реализует:



1 Стекло строительное:

- стекло оконное 3 мм, 1600 х 1300	4,04
- стекло оконное 4 мм, 1600 х 1300	5,34
- стекло узорчатое 5 мм, бесцветное	5,30
- стекло узорчатое 5 мм, цветное	6,1
- стекло армированное 5,5 мм, бесцветное	9,3
- стекло армированное 5,5 мм, цветное	13,6
- стеклоблоки 194 х 194 х 98	1,58

2 Упаковка:

- мешки бумажные 4-х слойные	0,63
- мешки полипропиленовые д/сахара 57 х 95	0,70
- мешки полипропиленовые д/муки 55 х 105	0,70

3 Продукты питания:

- крупа ячневая	0,65
- макаронные изделия	0,91

4 Химическая продукция:

- сода кальцинированная	300
- силикат натрия	296

5 Промышленное оборудование

- лампы накаливания 220 В, 60-100 Вт	0,31

Стеклотару:

Стеклобутылки

1	Винная	0,7 л	0,215
2	Коньячная	0,75 л	0,31
3	Коньячная с 2-мя венчиками	0,5 л	0,17
4	Водочная с винт-горлом	0,5 л	0,185 - 0,20
5	Сувенирная с винт-горлом	0,33 л	0,14
6	Водочная	0,25 л	0,11
7	Водочная	0,2 л	0,10
8	"Зеленый штоф"	0,75 л	0,31
9	Типа "Славутич"	0,5 л	0,21
10	"Евробутылка"	0,5 л	0,16

Стеклобанки

1	Стеклобанка	3,0 л	0,50
2	Стеклобанка	2,0 л	0,45
3	Стеклобанка	1,5 л	0,40
4	Стеклобанка	0,5 л	0,11
5	Стеклобанка	0,25 л	0,08

Технологическая тара:

Ящики:

	№ ящика		
1	14	для винных бут. (12 бут. Ем. 0.7) 342-253-306	1,15
2	38	для водочных и коньячных (20бут.)	1,61
3	35	шампан. (12 бут. Ем. 0.75)	1,45
4	34	табачных изд. 615-365-315	1,00
5		кондитерский:	
	16	380 х 285 х 190	0,68
	14	380 х 285 х 142	0,62
	17	380 х 285 х 228	0,74
6	24	мясн. консервы 380 х 228 х 217	0,59
7	4	под рыбу 800 х 250 х 200	1,01
		обечайкой (2105 х 225)	0,54
			1,55
8	9	макаронный 20 кг. 380 х 285 х 266	0,794
9	18	яич. короб. 630-320-340	1,336
		бугорчатая прокладка	63
10	7	под маргарин 380 х 253 х 237	0,675
11	4	фасов. масла слив. 380 х 200 х 200	0,493
12	8	шампан. (12 бут.) 410 х 308 х 340	1,001
13		бумага для гофрир. Б-3	900
14		Гофрокартон Т22 формат 1020-2200 кл.2	889
15		Гофрокартон технический формат 1200-2200	650
16		Бумага газетная марки Б вага 1 кв.м=48 гр, фор. 60, 64, 126, 168 см.	1231
17		Бумага писчая № 1 марка В фор. по заказу вага 1 кв.м=63-70 гр.	1995
18		Картон хром-эрзац немелованный М Н-1 сорт, (толщ. 0.35 - 0.7)	1172,0
19		Бумага туалетная в рул.0.240 гр. Артикул 13105509659 (48 шт. в упаковке)	0,33

Все цены указаны в гривнях.

г. Киев, ул. Володарского, 3. Тел. (044) 274 31 53, 216 20 24, факс (044) 274 70 69

С Чешскими авиалиниями на майские праздники в Прагу

понедельник, четверг, суббота

- бизнес класс
- настоящее чешское пиво всегда на борту самолета CSA
- на Чешских авиалиниях европейский сервис, качество обслуживания - по доступным ценам
- существенные скидки по всей Европе
- летаем в Нью-Йорк, Монреаль, Торонто
- бронирование билетов по телефону



Звоните, ждем!
228-02-96, 228-50-27
ул. Крещатик,14
гостиница "Крещатик"

CSA CZECH AIRLINES

At home in the skies



ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА ГОСПОДАРСЬКА ПАЛАТА

запрошують на міжнародну виставку

"ПОЛЬЕКСПОРТ КИЇВ '97"

з **23** по **26 квітня**
Виставка працює з **10** до **17** години

Одяг.
Автомобілі.
Продовольчі товари.
Технології виробництва.

Серед представників фірм - відвідувачів, котрі залишать свої візитні картки, відбудеться розиграш цінних **призів**.

Місце проведення: **Тел./факс: (044) 212-32-86**
м. Київ, Торгово-промислова палата України, вул. Велика Житомирська, 33

Продовжуючи оперативно інформувати акціонерів, вкладників та клієнтів про стан справ у банку, «Юнексбанк» пропонує баланс банку за станом на 1 квітня 1997 року. Баланс цілком відповідає даним, поданим до НБУ.

Баланс «Юнексбанку» за станом на 1 квітня 1997 року (грн.)

АКТИВ	
1. Каса і коррахунок у НБУ:	3 614 091
1.1. В національній валюті	3 233 626
1.2. В іноземній валюті	380 465
2. Коррахунки в інших банках:	1 070 976
2.1. В національній валюті	—
2.2. В іноземній валюті	1 070 976
3. Кредити, надані банком:	27 569 677
3.1. Короткострокові	23 479 649
3.1.1. В національній валюті	11 593 734
3.1.2. В іноземній валюті	11 885 915
3.2. Довгострокові	4 090 028
3.2.1. В національній валюті	1 990 310
3.2.2. В іноземній валюті	2 099 719
4. Міжбанківський кредит	19 716 400
4.1. В національній валюті	9 171 400
4.2. В іноземній валюті	10 545 000
5. Міжфіліальні обороти	29 418 900
5.1. В національній валюті	19 222 378
5.2. В іноземній валюті	10 196 522
6. Цінні папери, придбані банком	7 567 009
7. Основні засоби та капіталовкладення	2 641 980
8. Дебітори	7 576 471
8.1. З капіталовкладень	2 259 096
8.2. В національній валюті	4 111 928
8.3. В іноземній валюті	1 205 446
9. Інші активи	8 044 373
9.1. Еквівалент валютної позиції	697 385
9.2. Відокремлені кошти за рахунок прибутку	3 350 779
9.3. Обов'язкові резерви у валюті	2 557 484
10. Видатки банку	—
11. Збитки	—
Всього активу	**107 219 876**
ПАСИВ	
1. Статутний фонд	8 000 000
2. Резервний фонд	369 701
3. Фонд страхування банківських ризиків	1 325 779
4. Інші фонди банку	3 202 149
5. Коррахунки інших банків	2 493 571
5.1. В національній валюті	2 319 021
5.2. В іноземній валюті	174 550
6. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів	19 073 402
6.1. В національній валюті	10 997 435
6.2. В іноземній валюті	8 075 967
7. Залучені кошти	15 868 235
7.1 В національній валюті	6 334 938
7.2. В іноземній валюті	8 560 603
7.3. Громадян	972 694
7.3.1. В національній валюті	938 351
7.3.2. В іноземній валюті	34 343
8. Міжбанківські депозити	17 759 613
9. Міжфіліальні обороти	29 538 811
9.1. В національній валюті	19 342 289
9.2. В іноземній валюті	10 196 522
10. Кредитори	4 129 285
10.1. В національній валюті	1 908 091
10.2. В іноземній валюті	2 221 194
11. Інші пасиви	2 108 552
11.1. Доходи майбутніх періодів	1 359 522
11.2. Власна валюта	697 391
12. Доход банку	—
13. Прибуток звітного року	983 254
13.1. Прибуток минулого року	2 367 525
Всього пасиву	**107 219 876**

ЮНЕКС БАНК

забезпечує повний комплекс банківських послуг

(у гривнях та іноземній валюті).

Зокрема

✓ обслуговування через систему «банк-клієнт», що дає можливість проводити платежі, не виходячи з офісу;
✓ трастове управління тимчасово вільними коштами;
✓ залучення коштів на депозит.

Для юридичних осіб:
— 30-35% річних у гривнях;
— 12-18% річних в іноземній валюті.

Для фізичних осіб:
— 12-15% річних в іноземній валюті.

✓ операції з цінними паперами (купівля-продаж ОВДП на всіх ринках ОВДП, короткострокове кредитування для придбання ОВДП, операції РЕПО, помірні комісійні —0,05-0,5%, індивідуальні комісійні — для солідних клієнтів);
✓ повний спектр послуг за документарними операціями (інкасо, акредитиви), безплатні консультації фахівців банку щодо розрахунків з іноземними партнерами;
✓ готівкові операції з валютою (видача готівки в межах внесеної на рахунок готівкової валюти — 0,5% комісійних, безготівкової — 2%);
✓ купівля (0,25-0,65% комісійних) та продаж (0,2-0,3% комісійних) валюти;
✓ продаж чеків Commerzbank, що дають можливість вивезення до Німеччини до 7 тисяч марок — 1% комісійних.

Наша адреса:

252070, м. Київ, вул. Почайнинська, 38/44.
Тел. (044) 462-50-62.
Факс (044) 462-50-68.

Філії:

315010, м. Кременчук, вул. Карнаухова, 15. Тел. (05366) 2-80-57.
327040, м. Миколаїв, вул. Крилова, 56. Тел. (0512) 34-01-02.
324086, м. Кривий Ріг, пр. Гагаріна, 57. Тел. (0564) 74-80-60.
325000, м. Херсон, вул. 21 Січня, 37. Тел. (0552) 26-17-66.



"ФИНАНСЫ и КРЕДИТ"

КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК

В соответствии с требованиями Закона Украины "О банках и банковской деятельности" в целях защиты интересов клиентов и вкладчиков публикуем баланс Коммерческого банка "Финансы и Кредит" на 01.01.1997 г. и 01.04.1997 г.

Некоторые показатели работы КБ "Финансы и Кредит" за три месяца 1997 г.:
- остатки на счетах клиентов увеличились на 11,73%
- кредитно-инвестиционный портфель банка вырос на 23,65%
- объемы высоколиквидных активов возросли на 34,99%
- прирост валюты баланса 32,76%

БАЛАНС коммерческого банка "Финансы и Кредит"

	на 01.01.1997	на 01.04.1997
АКТИВ (в тыс. гривень)		
1. Касса	406	903
2. Корреспондентский счет в НБУ	4 743	1 295
3. Корреспондентские счета в банках	8 498	16 225
4. Кредиты юридическим и физическим лицам	22 810	28 032
5. Межбанковские кредиты	13 841	7 920
6. Вложения в ценные бумаги	4 425	14 843
7. Основные средства	1 213	1 662
8. Отвлеченные средства за счет прибыли	2 359	3 345
9. Дебиторы	401	4 076
10. Прочие активы	1 638	1 796
Всего активы	60 334	80 097
ПАССИВ (в тыс. гривень)		
1. Уставной фонд	9 600	9 600
2. Прочие фонды банка	1 994	2 705
3. Расчетные и текущие счета клиентов	27 046	30 220
4. Депозиты физических и юридических лиц	7 566	15 198
5. Привлеченные межбанковские кредиты	6 156	11 310
6. Кредиторы	605	3 285
7. Прибыль	2 359	3 345
8. Прочие пассивы	5 009	4 433
Всего пассивы	60 334	80 097

interfax ukraine

Інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна" Пропонує передплату на політико-економічні новини

Інформаційний пакет **"Новини"**

Щоденний бюлетень **"Фондовий ринок і інвестиції"**

Щоденний економічний пакет **"Бізнес"**

Щотижневий інформаційний пакет **"Бізнес панорама"**

та інші політико-економічні інформаційні пакети російського агентства "Интерфакс" в щоденному та щотижневому режимі

Київ-119, Дегтярівська, 38\44, телефон +38(044) 211-06-23 факс +38(044) 211-03-73 E-mail: root@interfax.kiev.ua

ТОВ «ЮМІС»

КАРБІД КАЛЬЦІЮ

Від найкращих виробників з механізованого складу в Дніпропетровську. Тел./факс (0562) 47-78-92, 47-78-96, 47-79-95.

Днепропетровский танкостроительный завод изготавливает и продает станки деревообрабатывающие

фрезерные — ФСШ — 1 А по цене 3600 грн.
фуговальные Ф-6 по цене 7500 грн.
сверлильно-пазовальный СВПГ-2А «6200»
сверлильно-присадочный СВПМ-2А «7500»
фрезерно-копировальный ВФК-5 «12000»

Адрес: 320700, Днепропетровск, ул. Краснозаводская, 14. Телефон: 42-27-29. Факс: 78-29-38. Телекс ФТОР 143297.

Арбітражний суд Хмельницької області порушив справи про банкрутство:

№ 80-Б/2 від 26.06.1996 р. приватної виробничо-комерційної фірми «Конвалія», 281100, Старокостянтинів, вул. К. Маркса, 4, розрахунковий рахунок 467828, МФО 315201 у Старокостянтинівському відділенні АК АПБ «Україна»;

№ 125-Б/6 від 5.08.1996 р. виробничо-комерційної фірми «Марія» ЛТД, 281100, Старокостянтинів, вул. К. Маркса, 12, розрахунковий рахунок 467417, МФО 315201 у Старокостянтинівському відділенні АК АПБ «Україна»;

№ 51-Б/6 від 11.02.1997 р. інженерно-будівельної компанії «Агробудівельник», 281100, Старокостянтинів, вул. Чайковського, 2, кв. 62, розрахунковий рахунок 468623, МФО 315201 у Старокостянтинівському відділенні АК АПБ «Україна»;

№ 39-Б/4 від 11.02.1997 р. малого приватного підприємства «Саланг», 281100, Старокостянтинівський район Хмельницької області, с. Самчики, пров. Сапуна, 3, р/р 110468602 МФО 375166 у Старокостянтинівському відділенні Ощадбанку 2888.

Кредиторам та можливим санаторам направляти заяви з майновими вимогами до боржників у місячний термін з дня опублікування оголошення за адресою: 280000, Хмельницький, пл. Незалежності, 1, Арбітражний суд.

Україно-голландське спільне підприємство «Моквелд-Компресоргаз Інжиніринг» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення. Тел./факс (0542) 22-07-30.

Покупаем и продаем векселя НДЦЭ Украины. Тел./факс: 295-50-16, 295-91-08.

Оптовая и мелкооптовая торговля

HCP МОТОРНОЕ МАСЛО ИЗ ГЕРМАНИИ

HD 15W-40

для карбюраторных, дизельных и турбодизельных моторов

Расфасовка в 5-литровые канистры. Стоимость одной канистры -- 15 гривень. Сертификат УКРСЕПРОНАФТОСЕРВИС.

Тел. 228-86-17, тел./факс 228-00-76.

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ

в широком ассортименте постоянно со склада в Конотопе и Днепропетровске

ПОРШНЕВЫЕ КОМПЛЕКТЫ
(гизьза, поршень, кольца, уплотнительные резиновые кольца под гильзу, комплект прокладок на двигатель):
СМД - все модификации,
Д-240, Д-65, А-41, Д-144, КамАЗ, ЗИЛ, М-412, ГАЗ-53, 24, 21

ШИНЫ:
для легковых автомобилей - УАЗ, ВАЗ, "НИВА";
для грузовых автомобилей - ГАЗ-53, КамАЗ, ЗИЛ;
для сельхозтехники - Т-150К, Т-40, прицеп к ПТС-4, сеялки, МТЗ, ЮМЗ (задние), МТЗ, ЮМЗ (передние), культиваторы

КОЛЕНЧАТЫЕ ВАЛЫ: Д-65, СМД-60, Д-144, ГАЗ-53
ВКЛАДЫШИ (Тамбов)
ТУРБОКОМПРЕССОРЫ: 8.5Н-1, 8.5Н-3, 11Н-1
ДИСКИ СЦЕПЛЕНИЯ, НАКЛАДКИ ФРИКЦИОННЫЕ
ТОПЛИВНАЯ АППАРАТУРА
ТОРМОЗНЫЕ НАКЛАДКИ
РУЛЕВОЕ УПРАВЛЕНИЕ
ГУСЕНИЦЫ ДТ-75
ПОДШИПНИКИ, НШ-10, - 32, - 40, - 50, - 100
ШЛАНГИ ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ
ГИДРОРАСПРЕДЕЛИТЕЛИ
ЗАПЧАСТИ К ПЛУГАМ
ФИЛЬТРУЮЩИЕ ЭЛЕМЕНТЫ (масла, топлива, воздуха)
РЕМНИ
ИНСТРУМЕНТ
КАРБИД
АККУМУЛЯТОРЫ

БАРТЕР НА СЕЛЬХОЗПРОДУКТЫ

• ОТСРОЧКА ПЛАТЕЖА • ДРУГИЕ ФОРМЫ ОПЛАТЫ •

ОАО «ГОСПРОЗРАХУНОК» т/ф: (05447) 4-21-73, 4-32-76
ПКФ «АКМА» т/ф: (0562) 96-50-78, 98-43-78

245780, Украина, г. Конотоп Сумской обл., ул. Островского, 16
Работаем с 8 до 17 часов (выходной - воскресенье)

Акционерное общество «СП Манометр»

● **Преобразователи давления «Сапфир-22М», МТ100. Манометры технические.** Производство.

● **Средства измерения давления, температуры, расхода, уровня.** Поставка.

● **Тепловая автоматика.** Поставка.

● **Представительства.** Обслуживание регионов и предприятий.

● **Сырье, материалы, энергоносители, комплектующие.** Обеспечение производств.

● **КИП и автоматика.** Комиссионная торговля. Ремонт. Поверка.

● **КИП и автоматика.** Информация, документация, обучение персонала.

● **«Кабинет Жака Паганеля».** Радиопрограммы. **«Манометрик».** Детская техническая газета.

✦ **Производство по документации Московского АО «Манометр» преобразователей типа «Сапфир-22М» (Госреестр Украины № У652-96) и датчиков МТ100 (№ У653-96) класса точности 0,5 для измерения давлений.**

✦ **Изготовление систем измерения уровня на базе приборов «Сапфир-22М» и МТ100 (аналог уровнемеров типа Сапфир-22ДУ, Сапфир-22ДГ).**

✦ **Изготовление манометров технических МП-У по документации Томского АО «Манотомь» класса точности 1,5/2,5 с диаметрами корпуса 100 и 160 мм.**

Заключаем договоры поставки на 1997 год.

Украина, 310050, Харьков-50, а/я 905. АО «СП Манометр».

Производство и поставка: тел/факс (0572) 127-577; 120-867; 125-377.
Ремонт и поверка: тел. (0572) 206-701.
Общие вопросы: тел. (0572) 235-196.
Донбасский филиал: тел/факс (06242) 7-36-16.

Арбітражний суд Чернівецької області (274010, Чернівці, вул. О. Кобилянської, 14) порушив справи про банкрутство:

спільного українсько-румунського підприємства «Лідія ЛТД», Чернівці, вул. Чапаєва, 43/42, р/р 001467054 в РУ ПІБ, справа № 4-120/3-148/б;

малого приватного виробничо-комерційного підприємства «Перспектива», Чернівці, вул. Комарова, 32/35, р/р 468936 в Буковинській філії АБ «Інко», справа № 5-9/б-11/б;

кооперативу «Візит», Чернівці, вул. Шептицького, 4, р/р 461401 в АППБ «Аваль», справа № 5-8/б-10/б;

ТОВ науково-впроваджувальної виробничо-комерційної компанії «Інтегральна електроніка», Чернівці, проспект Незалежності, 111, р/р 00467405 в АППБ «Аваль», справа № 5-10-13/б.

До уваги акціонерів ВАТ «ЛАЗ»
Збори акціонерів відбудуться 23 травня 1997 року.

ЗАТ "ВТОРТЕХ",
Київ, вул.В.Житомирська,10
т/ф: (044) **416-3250, 229-5854**

виробляє і продає
МОТОРОКОМПЛЕКТИ
ГАЗ, КАМАЗ, ЗІЛ, СМД, Д144/240, Москвич і автотракторні поршні (гурт.знижка- до 5%); АЛЮМІНІЙ в чушках АК5М2; АК7; АК12 та ін.
КУПУЄМО брухт АЛЮМІНІЮ.

Шевченківське свято на Херсонщині



Двадцять другого травня — день, коли було виконано заповіт великого сина України Тараса Шевченка і його тіло було перепоховано на Чернечій горі.

У 1986 році в тодішнього голови комісії з відзначення Шевченківського свята Бориса Олійника з'явилася думка: зробити 22 травня національним святом, тобто днем відкриття міжнародного Шевченківського свята. І щороку проводити його в іншій області, щоб духовно пробудити і підтримати нові регіони України. Борис Олійник разом із заступником Юрієм Мушкетиком, нинішнім головою комісії, добилися відповідної постанови Кабінету міністрів. 1987 року свято вперше відзначалося на Харківщині. Це було незабутньо: Харків заговорив українською! Місто вирувало: в гнівному слові вперше поставали страшні сторінки нашої історії — голодомор, розстріл української інтелігенції, масові репресії... Звучав «Заповіт». «І мертвим, і живим...»

Потім травневе міжнародне Шевченківське свято відбулося на Харківщині, Полтавщині, Вінниччині, Чернігівщині, Сумщині, Миколаївщині, Закарпатті, Рівненщині. Цього року воно відбудеться на Херсонщині. Пропонуємо вашій увазі інтерв'ю з головою оргкомітету свята, секретарем СПУ Михайлом ШЕВЧЕНКОМ.

— Спочатку, по дорозі на Херсонщину, велика делегація письменників, художників, співаків, за участю журналістського корпусу, відвідає Чернечу гору, де відбудеться мітинг. Там же учасники свята, за розробленим давно ритуалом, візьмуть землю з Кобзаревої могили для Херсонщини. Але саме відкриття міжнародного Шевченківського свята традиційно відбудеться там, де проходитиме — на Херсонщині.

— У пресі промайнула інформація про те, що держава не виділяє херсонцям грошей на проведення свята.

— Справді, держава не виділяє Херсонщині бюджетних коштів. Буде залучено кошти підприємств усіх форм власності, в тому числі й бізнесменів.

— З яких країн чекаєте гостей?

— З багатьох. Традиційно — з Канади, США, Австралії, Індії, Польщі, Угорщини, Німеччини, Словаччини, Чехії, Болгарії, Білорусі, Росії.

— І останнє: який маршрут свята, що нового чекає на учасників і херсонців цього року?

— На Херсонщину делегація вирушить від пам'ятника Шевченку в Києві. Перша зупинка, як я вже казав, у Каневі на Чернечій горі. Потім проведемо мітинг-концерт на славній Хортиці. А 22 травня — міжнародне Шевченківське свято відкриється на Херсонській набережній.

23 травня святкуватимуть усі райони області, степовий край корабелів і хліборобів. А 24 травня у мальовничій Тягинниці на Херсонщині відбудеться велике театралізоване козацьке свято. У фіналі дійства закриття Шевченківського свята.

Вела розмову Любов ГАЙДАК.

Розібрались

15 березня ц. р. у Хмельницькому було побито нашого власного кореспондента в області Михайла Василашка. Про цей випадок писали газети, повідомляли радіо й телебачення. А «Голос України», як, певне, помітили наші читачі, мовчав. Річ у тім, що цього наполегливо вимагав наш колега Михайло Василашко: він вважав, що спершу правоохоронні органи мають все перевірити, що передчасні публікації заважатимуть об'єктивності розслідування. Тому інші газети писали, що почули, а наша — не згадувала цей інцидент. А ось тепер настав час дати інформацію. Її автор — колега нашого власкора:

— Небувала злива дисциплінарних стягнень «впала» на особовий склад УМВС в області. А хмарилося давно, ще від моменту випадкової вечірньої зустрічі власкора «Голосу України» М. Василашка з чотирма міліціонерами, що сталася 15 березня під вікнами редакційного корпункту. Журналіст якось не так до них звернувся чи не так відповів, за що й був, як він стверджує, битий. Після «інтерв'ю» опинився у палаті № 6 нейрохірургічного відділення обласної клінічної лікарні...

Завершилося службове розслідування надзвичайної пригоди з колегою. Результат? Наказом начальника УМВС в області генерала Панькова до дисциплінарної відповідальності притягнуто більше 20 міліцейських чинів. Догани одержали заступники начальника УМВС в області Драпатий і Тіванов. Начальник УМВС у Хмельницькому Сарело також одержав догану, а його заступникові Поплавському оголошено про повну невідповідність посаді, яку займає. Звільнено з посади начальника Центрального райвідділу УМВС у Хмельницькому Малашевського... А що стосується міліціонерів, безпосередньо причетних до цього конфлікту, то, за словами першого заступника прокурора міста Василя Янковського, вони чекають на результати розслідування кримінальної справи, порушеної за фактом побиття громадянина Василашка...

А сам потерпілий днями відзначив своє 50-ліття. Піе перебуває на лікуванні у так званому денному стаціонарі. Він дякує генералові Панькову за те, що привітав його з днем народження, принципово оцінив незаконні дії своїх підлеглих.

Михайло ВАСИЛЕВСЬКИЙ.

Запитуєте — відповідаємо

Пільги військовослужбовцям

Прошу дати роз'яснення щодо оплати житлової площі військовослужбовцями та членами їх сімей.

Михайло Гандзевич.
Львівська область.

П.6 ст.12 Закону України «Про соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року передбачено, що пільга у розмірі 50 відсотків від встановлених тарифів на оплату житлової площі та комунальних послуг (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) надається військовослужбовцям, які проходять службу на території України.

А батькам та членам сімей військовослужбовців — у разі, якщо вони (військовослужбовці) загинули, померли, пропали безвісти або стали інвалідами під час проходження військової служби.

Марина КОВАЛЬЧУК.



Розподіл обов'язків — як і в дорослих: ви, дівчатка, до роботи, а ми «перекуримо», чи то пак, на сопілочках пограємо, а потім, може, й вам підсобимо.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША та О. ЛИЖЕЧКА.

Долі

Таточко

Настя поверталася з поліклініки. У переповненому автобусі було тепло, і Ромчик, стомлений дорогою, заснув. Тримала сина на руках і думала про чоловіка. Михайло знов кудись завіявся, не приходить додому, до сина.

На задньому сидінні вмостився якийсь чоловік із великим букетом квітів у лопотючому целофані. Щось упівголоса розповідав жінці, яка сиділа поруч. Настя мимоволі вслухалася в розмову.

— Вона була красива, моя україночка, з довгими чорними косами, мабуть, і донечка така ж, як її матуся. Нам здавалося, що кохаємо одне одного, і ми розписалися. А через місяць я поїхав на Північ на заробітки. Дружина писала, що в нас буде дитина, просила приїхати, а я все відкладав на потім. Ні, гроші я регулярно надсилав. Але в тому, що сталося, винен тільки я, хоч нічого не писав про це дружині.

Тяжко чоловікові без жінки, і я зійшовся з удовою. Думав, що захоплення швидко мине, але воно затяглося на чверть віку. Я приїжджав у відпустку, заходив до сестри моєї Катерини, вона сказала, що дитина померла, а дружина виїхала з села. Адреси не дала. Ми навіть не розлучилися. Я не наполягав на зустрічі. Обірвавши зв'язки, більше не повертався в Україну. А оце випала нагода — відрядження до Києва. І треба такому статися: зустрів шкільного товариша і від нього дізнався, що в мене є донечка, уже доросла, вже й заміж вийшла. Я роздобув адресу і мерщій сюди. Ще хочу торт купити...

Настя не дослухала розмови: оголосили її зупинку, і вона, обережно підтримуючи сонного Ромчика, вийшла з автобуса. Було не по собі від почутого і вдома. Чомусь охопила неприязнь до цього чоловіка, відчула образу за невідому дівчину, до якої поспішав цей «татусь». Уявляла незнайомку. Цікаво, якою буде зустріч, здивується, зрадіє чи, ображена, вижене «тата», що так довго йшов до неї?

Прокинувся Ромчик, запхикав. Може, і Михайло прийде до сина через двадцять п'ять років? Адже навіть на день народження не прийшов, забув. Схопила сина на руки і голосно заридала, не стримуючи сліз. Цілувала свою крихітку, рясно поливаючи сльозами, а Роман здивовано дивився на неї великими чорними оченятами.

У двері подзвонили. «Мабуть, мама прийшла з роботи», — подумала і швиденько витерла сльози. Не подивившись у вічко, відчинила двері. На порозі стояв чоловік з квітами. Той самий — з автобуса.

— Настю, Настенько... — хрипко промовив він, — я твій...

— Неправда, мій тато загинув... — здавалося, кричить щосили, а губи ледь ворушилися.

В очах потемніло, кімната колихнулася. Знепритомнівши, Настя впала на пишний букет квітів...

Марія ДАВИДЕНКО.

Оголошення

Диплом серії Д-І № 282281, виданий 30 червня 1978 року Одеським медичним інститутом громадянину Кутовому Володимиру Семеновичу, вважати недійсним.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 276902.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311067.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.